

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2024

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea unor acte normative
(facilitarea activității mediului de afaceri IV)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV).

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul dezvoltării
economice și digitalizării

Dumitru ALAIBA

Ministrul finanțelor

Petru Rotaru

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea unor acte normative
(facilitarea activității mediului de afaceri IV)**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 1117/1997 privind bursele de mărfuri (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 70, art. 464), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Se completează cu articolul 1¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 1¹.** Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

autoritate contractantă – persoana juridică care întrunește calitățile stabilite la art. 13 din Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice;

contract de bursă – contract încheiat în conformitate cu reglementările bursei de mărfuri ale cărui clauze sunt prestabilite de bursa de mărfuri. Printre altele, contracte de bursă sunt contracte spot, contracte forward, contracte de vânzare-cumpărare ori furnizare de mărfuri, servicii sau lucrări, contracte de cesiune de creanță, contracte de vânzare-cumpărare pe piața mixtă;

contract forward – un contract de vânzare-cumpărare, cu termen suspensiv, ale cărui clauze sunt prestabilite de bursa de mărfuri;

contract spot – un contract de vânzare-cumpărare, cu clauze prestabilite de bursa de mărfuri, cu executare imediată sau cu executare în cel mult 10 zile lucrătoare de la data manifestării acordului ferm de voință al părților prin tranzacția efectuată la bursa de mărfuri;

entitate contractantă – persoana juridică care întrunește calitățile stabilite la art. 4 din Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale;

piața creanțelor – piața deschisă organizată pentru vânzarea sau achiziția creanțelor;

piața la disponibil – piața în care se negociază oferte și se efectuează tranzacții pentru încheierea contractelor spot și forward;

piața licitațiilor – piața deschisă organizată pentru vânzarea/achiziția de mărfuri, servicii sau lucrări ce necesită specificații tehnice pentru a fi identificabile și vandabile;

piața mixtă – o piață la disponibil incipientă, care se organizează ori de câte ori se urmărește trecerea unei mărfi de pe piața licitațiilor pe piața la disponibil. Piața mixtă prezintă atât caracteristici ale pieței la disponibil, cât și ale celei a licitațiilor, administrată de bursa de mărfuri pentru o perioadă de timp.”

2. Articolul 2:

titlul va avea următorul cuprins:

„**Articolul 2.** Bursa de mărfuri”;

la alineatul (1), cuvântul „instituție” se substituie cu cuvântul „întreprindere”;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Bursele de mărfuri administrează piețe de interes public și privat, cum ar fi piața la disponibil, piața licitațiilor, piața creanțelor și asigură intermediarilor și clienților condiții centralizate de negociere și tranzacționare, inclusiv pentru operațiuni de:

a) vânzări și cumpărări la vedere ori la termen pe piața la disponibil, într-o structură multilaterală de tranzacționare, având ca obiect bunuri fungibile și mobile prin natura lor sau bunuri fungibile și mobile prin anticipație, precum și orice alte bunuri calificate de bursa de mărfuri ca fiind tranzacționabile;

b) vânzări și cumpărări la vedere ori la termen pe piața la disponibil, într-o structură multilaterală de tranzacționare, având ca obiect titluri reprezentative de mărfuri, de tipul recipisei de depozit, warrantului, conosamentului și al altora asemenea, agreate și calificate de bursa de mărfuri;

c) vânzări și achiziții de mărfuri, servicii sau lucrări pe piața licitațiilor;

d) vânzări și achiziții de creanțe comerciale pe piața creanțelor;

e) vânzări și achiziții de mărfuri și/sau produse pe o piață mixtă.”

3. La articolul 6:

alineatul (1) se completează cu următorul enunț: „Bursa de mărfuri administrează piețe la disponibil, piețe mixte, piețe ale licitațiilor, precum și alte tipuri de piețe care pot contribui la realizarea funcțiilor și atingerea obiectivelor de activitate ale bursei.”;

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Bursa de mărfuri poate să desfășoare și activități secundare, cum ar fi realizarea, administrarea și comercializarea sistemelor informatice specifice burselor de mărfuri, organizarea de seminare și instruire în scopul pregătirii participanților în domeniul burselor de mărfuri și alte activități care facilitează sau asigură buna desfășurare a activităților specificate la alineatul (1).”

4. Articolul 7 alineatul (3) se abrogă.

5. La articolul 8:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Comerțul de bursă se organizează sub formă de licitație publică cu strigare sau sub formă de proceduri de achiziție pe o platformă electronică administrată de o bursă de mărfuri care administrează o piață la disponibil.”;

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Bursele de mărfuri admit accesul pe piețele la disponibil autorităților și entităților contractante pentru derularea procedurilor acestora de achiziții publice, desfășurate în conformitate cu actele normative ce reglementează procedura de achiziții publice.”

6. Articolul 12 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 12.** Cotațiile de bursă

(1) Cotațiile de bursă sunt prețurile de bursă, înregistrate și publicate ulterior, la tranzacțiile de bursă pentru o anumită perioadă de timp (de regulă, o zi de bursă). Cotațiile de bursă se folosesc ca bază la încheierea contractelor, inclusiv în afara bursei.

(2) Se interzice stabilirea anticipată a cotațiilor.

(3) Bursele de mărfuri pot emite cotații informative sintetice cu privire la prețul de piață al produselor format în baza sistemului de tranzacționare propriu, având ca sursă informațiile oferite sau preluate de la autorități, instituții publice, agenți economici semnificativi, alte platforme de tranzacționare sau de diseminare a informațiilor.”

7. Articolul 13 se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Prin derogare de la alineatele (2), (4) - (7) se consideră burse de mărfuri și întreprinderile care întrunesc, în mod cumulativ, următoarele cerințe:

a) sunt înregistrate în conformitate cu Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și sunt deținute integral de burse de mărfuri care la rândul lor activează și sunt fondate în statele membre ale Uniunii Europene;

b) întreprinderile fondatoare îndeplinesc în țara de origine condițiile de înființare prevăzute de prezentul articol;

c) întreprinderile sunt recunoscute în calitate de burse de mărfuri funcționale de autoritățile publice abilitate cu supravegherea sau reglementarea burselor de mărfuri din statul de origine sau Camera de Comerț și Industrie din statul de origine.”

Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 176-181, art. 513), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1, noțiunea „produs de folosință îndelungată” se completează cu următorul enunț: „Nu sunt de folosință îndelungată produsele care nu sunt constituite dintr-un ansamblu de piese, schimbul cărora permit reparația și întreținerea, și care, fiind utilizate conform destinației, în cadrul termenului de uzură își pot schimba structura, culoarea, forma sau compoziția și restabilirea lor la starea inițială necesită un efort disproporționat.”

2. La articolul 9, litera g) va avea următorul cuprins:

„g) să recepționeze, înregistreze și să examineze reclamațiile consumatorilor;”

3. La articolul 10, litera h) va avea următorul cuprins:

„h) să recepționeze, înregistreze și să examineze reclamațiile consumatorilor;”

4. Articolul 18:

la alineatul (7), enunțul „Acest termen poate fi prelungit numai cu acordul consumatorului și este stipulat în contract.” se substituie cu enunțul „Acest termen poate fi prelungit, cu acordul consumatorului, cu până la 14 zile în cazul bunurilor care nu se produc în Republica Moldova și repararea sau preschimbarea cărora necesită import de piese sau produse similare.”

5. La articolul 18³ alineatul (2¹), textul „precum articole de încălțăminte, articole vestimentare, țesături, articole de sticlă și ceramică, confecții din piele/blană, rechizite școlare” se exclude.

6. Articolul 18⁵:

la alineatul (3), textul „efectuată de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legea” se exclude;

articolul se completează cu alineatul (3²) cu următorul cuprins:

„(3²) Expertiza tehnică, specificată la alineatul (3), se finalizează cu un raport de expertiză, întocmit cu respectarea cerințelor de formă și conținut prevăzute de cadrul normativ ce reglementează expertiza judiciară, și se efectuează:

a) de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitate cu legea, sau

b) cu acordul consumatorului, de o întreprindere specializată și autorizată de producător în deservirea tehnică și reparația produselor pentru care se solicită expertiza, dacă nu poate fi identificată o terță parte, prevăzută la litera a), relevantă domeniului de expertiză, sau dacă aceasta nu poate efectua expertiza într-un termen rezonabil pentru consumator.”

Art. III. – La articolul 3 din Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 14-17, art. 40), cu modificările ulterioare, noțiunea „casă rurală” va avea următorul cuprins:

„*casă rurală* – structură de cazare turistică și, după caz, de alimentare, organizată în baza unei sau mai multe case și/sau construcții ce aparțin unei gospodării, deține în proprietate în aceeași localitate rurală, care se prezintă în stil arhitectural tradițional (regional, zonal sau local) și care ilustrează viața rurală autentică turiștilor. Alimentația turiștilor la casa rurală se asigură inclusiv cu produse din producția proprie, crescute în gospodăriile din localitate ori din localitățile din preajmă”.

Art. IV. – Articolul 17 din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186/2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 143-144, art. 587), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (3) se completează cu următorul enunț: „Pentru funcționarii administrativi instruirea periodică se va efectua la intervale ce nu vor depăși 12 luni”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Instruirea conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor și reprezentanților lucrătorilor se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 36 de luni. Instruirea conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor și reprezentanților lucrătorilor se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciul intern de protecție și prevenire sau de serviciile externe de protecție și prevenire. Instruirea lucrătorilor desemnați se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 60 de luni, la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire. Instruirea conducătorilor de unități, în cazul în care și-au asumat atribuțiile lucrătorilor desemnați, se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire îndată după numirea lor în funcțiile respective și ulterior în cazul în care: a) au fost identificate noi pericole sau riscuri pentru sănătate la locurile de muncă; b) au avut loc modificări semnificative în legislația care reglementează sănătatea și securitatea în muncă; c) sau produs accidente de muncă la unitate.”.

Art. V. – La articolul 344 alineatul (3) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, litera a) va avea următorul cuprins:

„a) neînregistrarea de către vânzător, prestator a reclamației consumatorului, nesoluționarea reclamației în termenele stabilite de lege;”

Art. VI. – Articolul 45 din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 67, art. 183), se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Instruirile igienice periodice se realizează, inclusiv la distanță (online), gratuit.”

Art. VII. – Articolul 15 din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 60-65, art. 123), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la alineatul (2) litera d), textul „20 de zile calendaristice” se substituie cu textul „10 zile lucrătoare”;

la alineatul (4), primul enunț se completează cu textul „la etapele de proiectare, construire, punere în funcțiune a rețelelor publice de alimentare cu apă și/sau canalizare, precum și a construcțiilor și instalațiilor acestora, la branșarea/debranșarea la/de la rețelele publice de alimentare cu apă și/sau de canalizare”;

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) În cazul în care, operatorul, în relațiile sale cu consumatorii și potențialii consumatori, are nevoie de informațiile cu privire la aceștia (datele de

identitate, domiciliu, sediu, bunurile deținute, numerele cadastrale ale bunurilor imobile, IDNO, IDNP, capacitățile și activitatea acestuia) sau de a verifica alte informații indicate în cereri sau petiții ale acestora, sau necesare pentru branșarea/debranșarea acestora de la rețelele publice de alimentare cu apă și/sau canalizare, acesta le consumă prin accesarea datelor disponibile în resursele informaționale de stat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, fără implicarea consumatorilor ori a potențialilor consumatori.”

Art. VIII. – Articolul 39 din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 178-184, art. 415), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În cazul în care, unitățile termoenergetice, în relațiile lor cu potențialii consumatori, consumatorii finali, au nevoie de informații cu privire la aceștia (datele de identitate, domiciliu, sediu, bunurile deținute, numerele cadastrale ale bunurilor imobile, IDNO, IDNP, capacitățile și activitatea acestuia) sau de a verifica alte informații indicate în cereri sau petiții ale acestora, sau necesare pentru branșarea/debranșarea acestora de la sistemul centralizat/colectiv de alimentare cu energie termică, întreprinderile respective le consumă prin accesarea datelor disponibile în resursele informaționale de stat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, fără implicarea potențialilor consumatori, consumatorilor finali ori a utilizatorilor de sistem.”

Art. IX. – La articolul 56 alineatul (3) din Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 424-429, art. 666), litera c) se completează cu textul „sau o bursă de mărfuri, în condițiile stabilite de Guvern;”.

Art. X. – Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 413), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 47:

alineatul (1) se completează cu următorul enunț „Cererea pentru eliberarea avizului de racordare și anexele la ea se depun direct la sediul operatorului de sistem, sau se expediază prin scrisoare recomandată, sau prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare sub formă de document electronic.”;

la alineatul (3), primul enunț va avea următorul cuprins: „Avizul de racordare se eliberează gratuit, pe suport de hârtie sau sub formă de document electronic.”.

2. Articolul 92:

la alineatul (10), după textul „în procesul de comunicare,” se introduce textul „de construcție, exploatare, întreținere, reabilitare sau modernizare a rețelelor electrice de transport și de distribuție, de asigurare a accesului la rețelele electrice de transport și de distribuție,”;

articolul se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:

„(11) În cazul în care, întreprinderile electroenergetice, în relațiile lor cu potențialii consumatori finali, cu consumatorii finali și cu utilizatorii de sistem, au nevoie de informații cu privire la aceștia (datele de identitate, domiciliu, sediu, bunurile imobile deținute, numerele cadastrale ale bunurilor imobile, IDNO, IDNP, capacitățile și activitatea acestuia) sau de a verifica alte informații indicate în cereri sau petițiile acestora, sau necesare pentru racordarea/deconectarea instalațiilor de utilizare ale acestora de la rețeaua electrică, întreprinderile respective le consumă prin accesarea datelor disponibile în resursele informaționale de stat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, fără implicarea potențialilor consumatori finali, consumatorilor finali ori a utilizatorilor de sistem.”

Art. XI. – Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 61 alineatul (2), textul „15 zile calendaristice” se substituie cu textul „10 zile lucrătoare”.

2. Articolul 110:

la alineatul (10), după textul „în procesul de comunicare,” se introduce textul „de construcție, exploatare, întreținere, reabilitare sau modernizare a rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale, de asigurare a accesului la rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale,”;

articolul se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:

„(11) În cazul în care, întreprinderile de gaze naturale, în relațiile lor cu potențialii consumatori, consumatorii finali și utilizatorii de sistem, au nevoie de informații cu privire la aceștia (datele de identitate, domiciliu, sediu, bunurile deținute, numerele cadastrale ale bunurilor imobile, IDNO, IDNP, capacitățile și activitatea acestuia) sau de a verifica alte informații indicate în cereri sau petiții ale acestora, sau necesare pentru racordarea/deconectarea acestora de la rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale, întreprinderile respective le consumă prin accesarea datelor disponibile în resursele informaționale de stat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, fără implicarea potențialilor consumatori, consumatorilor finali ori a utilizatorilor de sistem.”

Art. XII. – Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr.170-176, art. 317), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 10 alineatul (2) punctul 4), după cuvintele „ale persoanei fizice sau juridice căreia” se introduc cuvintele „i se emite sau”.

2. Articolul 11 va avea următorul cuprins:

„(1) Cerere de certificare a cheii publice se depune de către:

a) persoană fizică;

b) persoană fizică reprezentând persoana juridică.

(2) Cererea de certificare a cheii publice se depune în formă electronică sau pe suport de hârtie.

(3) Cererea de certificare în formă electronică:

a) se transmite prestatorului de servicii de încredere, sub formă de document electronic semnat cu semnătură electronică calificată sau căruia i s-a aplicat sigiliul electronic, sau

b) se completează și se înregistrează de către prestatorul de servicii de încredere, ca urmare a identificării de la distanță a solicitantului, prin intermediul soluțiilor puse la dispoziție de prestatorul de servicii de încredere.”

3. Articolul 12 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul cererilor depuse în conformitate cu articolul 11 alineatul (3), prestatorul de servicii de încredere este în drept să implementeze soluții de automatizare a procesului de examinare a cererii și de emitere a deciziei de certificare a cheii publice.”

Art. XIII. – Guvernul, în termen de 4 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va modifica actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(facilitarea activității mediului de afaceri IV)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV) a fost elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu suportul Secretariatului Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru și a PNUD.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ sunt costurile pentru agenții economici urmare, în mare parte, reglementărilor care prevăd bariere administrative, cerințe, sancțiuni nejustificate sau depășite. Prin Dispoziția Guvernului nr. 110-d din 7 noiembrie 2022 a fost instituit Grupul de lucru pentru reformarea cadrului de reglementare a activității de întreprinzător: https://drive.google.com/drive/folders/1D563w2GelxrvrC7E_9gbmk-EQ9P_esYm.

Grupul de lucru este responsabil de evaluarea cadrului de reglementare în următoarele domenii: inițierea și închiderea întreprinderilor; cerințe obligatorii față de activitatea de întreprinzător; reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător; reglementarea muncii; politica și administrarea fiscală; politica și administrarea vamală; raportarea; controlul de stat; atribuțiile organelor de urmărire penală în domeniul activității de întreprinzător; sancțiuni în raport cu agenții economici; servicii publice; alte servicii esențiale pentru activitatea de întreprinzător (notariale, bancare, utilități și telecomunicații), alte domenii relevante. De asemenea, Grupul de lucru este responsabil de elaborarea și promovarea periodică, prin intermediul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, a modificărilor normative în scopul îmbunătățirii cadrului de reglementare.

Proiectul urmărește în calitate de finalități excluderea barierelor administrative, cerințelor, sancțiunilor nejustificate sau depășite, astfel fiind diminuate costurile pentru agenții economici în activitatea de întreprinzător.

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite sunt expuse mai detaliat în Analiza de Impact asupra proiectului.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are scopul de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Totodată, la elaborarea prezentului proiect de lege s-a ținut cont de bunele practici și de legislația europeană în domeniu.

4. Principalele prevederi ale proiectului de Lege și evidențierea elementelor noi: Principalele prevederi ale proiectului:

1. Acordarea posibilității de efectuare a achizițiilor publice prin intermediul burselor de mărfuri în cazul achizițiilor de bunuri, doar în situațiile în care se îndeplinesc cerințele legale pentru a derula achiziții în baza negocierilor fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare. În acest sens, se propune completarea art. 56 din Legea nr. 131/2015 urmare a căreia Guvernul, în 4 luni de la publicarea legii, va stabili modul de acces pe bursă pentru autorități și categoriile de bunuri care pot fi achiziționate direct de pe bursele de mărfuri.

2. Recunoașterea burselor de mărfuri autorizate în UE. Completarea Legii nr. 1117/1997 cu următoarele:

- se consideră burse de mărfuri și întreprinderile care întrunesc, în mod cumulativ, următoarele cerințe:

a) sunt înregistrate în conformitate cu Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și sunt deținute integral de burse de mărfuri care la rândul lor activează și sunt fondate în statele membre ale Uniunii Europene;

b) întreprinderile fondatoare îndeplinesc în țara de origine condițiile de înființare prevăzute de prezentul articol;

c) întreprinderile fondatoare sunt recunoscute în calitate de burse de mărfuri funcționale de autoritățile publice abilitate cu supravegherea sau reglementarea burselor de mărfuri din statul de origine sau Camera de Comerț și Industrie din statul de origine.

3. Modernizarea conceptului de „bursă de mărfuri” pentru a fi racordat la modelele de burse de mărfuri actuale, prin completarea substanțială a Legii nr. 1117/1997. Printre cele mai importante elemente ale noului concept de bursă se propun: admiterea comerțului sub forma de proceduri de achiziție pe o platforma electronică administrată de o bursa de mărfuri; bursa administrează mai multe categorii de piețe - piața la disponibil, piața licitațiilor, piața creanțelor; se operează cu o varietate mai mare de contracte de bursă - forward, spot, etc.; se acordă un rol mai mare pentru cotațiile emise de bursă; ș.a.

4. Pentru a diminua sarcina celor care solicită conectarea/reconectarea la rețelele edilitare, se propune revizuirea actelor anexate la cererile depuse în acest sens, cât și stabilirea unor prevederi în cadrul legal pentru facilitarea utilizării rețelelor de comunicații electronice, precum și a documentelor electronice în cadrul raporturilor aferente conectării/reconectării la rețelele edilitare. Astfel, sunt propuse modificări la Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare; Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării; Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică; Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Scopul propunerilor respective este de a micșora numărul de documente necesare de prezentat

operatorilor. Dacă informația se regăsește în registrele publice, operatorii vor consulta aceste registre și ei nu vor avea dreptul să solicite informația respectivă de la solicitanți.

5. Se propune anularea obligației de a ține Registrul de reclamații, dat fiind că există informația de contact a Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor în incinta unităților de comerț și se păstrează obligația generală pentru comerciant de a recepționa și înregistra reclamațiile parvenite de la consumatori, fiind la fel păstrată și sancțiunea contravențională pentru neînregistrarea și nesoluționare reclamației depuse. Astfel, obligația din Legea nr. 105/2003 de a deține Registrul de reclamații se modifică în obligația de a recepționa și înregistra reclamațiile.

În raport cu problemele legate de disputele între consumatori și vânzători de produse nealimentare în ceea ce ține eliminarea neconformităților apărute, se propune:

6. În Legea nr. 105/2003 la art. 18 se completează, pe lângă termenul de bază de 14 zile, cu prevederea că termenul „poate fi prelungit cu acceptul consumatorului cu 14 zile suplimentar, în cazul bunurilor care nu se produc în Republica Moldova și reparația sau preschimbarea cărora necesită import de piese sau produse similare”.

7. Se va completa Legea nr. 105/2003 cu criteriile care definesc bunurile ce nu sunt de folosință îndelungată - nu sunt de folosință îndelungată bunurile care nu sunt constituite dintr-un ansamblu de piese, schimbul cărora permit reparația și întreținerea, și care, fiind utilizate conform destinației chiar la începutul termenului de uzură își pot schimba structura, culoarea, forma, compoziția și restabilirea lor la starea inițială necesită un efort disproporționat.

8. Art. 18⁵ din Legea nr. 105/2003 se completează cu un alineat suplimentar în care se stabilește o diversitate de entități care pot efectua expertiza tehnică. Expertiza tehnică, specificată la alin. (3), poate fi efectuată:

- a) de o terță parte competentă în domeniu, abilitată în conformitatea cu legea;
- b) de o întreprindere specializată și autorizată de producător, în deservirea tehnică și reparația produselor pentru care se solicită expertiza.

9. La articolul 3 din Legea nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova noțiunea „casă rurală” va avea următorul cuprins: „casă rurală – structură de cazare turistică și, după caz, de alimentare, organizată în baza unei sau mai multe case și/sau construcții ce aparțin unei gospodării, deține în proprietate în aceeași localitatea rurală, care se prezintă în stil arhitectural tradițional (regional, zonal sau local) și care ilustrează viața rurală autentică turiștilor. Alimentația turiștilor la casa rurală se asigură inclusiv cu produse din producția proprie, crescute în gospodăriile din localitate ori din localitățile din preajmă”.

10. Se propun modificări la art. 17 din Legea nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă care la moment prevede că, instruirea conducătorilor de unități, conducătorilor locurilor

de muncă, specialiștilor, lucrătorilor desemnați și reprezentanților lucrătorilor se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 36 de luni. Prin urmare, se va elimina astfel de obligație de instruire odată la 3 ani SMM pentru conducătorii de unități, fiind stabilit că instruirea acestora, în cazul în care și-au asumat atribuțiile lucrătorilor desemnați, se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire îndată după numirea lor în funcțiile respective și ulterior în cazul în care: a) au fost identificate noi pericole sau riscuri pentru sănătate la locurile de muncă; b) au avut loc modificări semnificative în legislația care reglementează sănătatea și securitatea în muncă; c) sau produs accidente de muncă la unitate. Instruirea lucrătorilor desemnați se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 60 de luni, la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire.

11. Articolul 45 din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice se completează cu alineatul (6), potrivit căruia instruirile igienice periodice se realizează, inclusiv la distanță (online), gratuit.

12. Se propune modificarea Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere după cum urmează:

1. La articolul 10 alin. (2) pct. 4), după cuvintele „ale persoanei fizice sau juridice căreia” se completează cu cuvintele „i se emite sau”;

2. Articolul 11 va avea următorul conținut:

„(1) Cerere de certificare a cheii publice se depune de către:

a) Persoană fizică;

b) Persoană fizică reprezentând persoana juridică.

(2) Cererea de certificare a cheii publice se depune în formă electronică sau pe suport de hârtie.

(3) Cererea de certificare în formă electronică:

a) se transmite prestatorului de servicii de încredere, sub formă de document electronic semnat cu semnătură electronică calificată sau căruia i sa aplicat sigiliul electronic; sau

b) se completează și se înregistrează de către prestatorul de servicii de încredere, ca urmare a identificării de la distanță a solicitantului, prin intermediul soluțiilor puse la dispoziție de prestatorul de servicii de încredere.

3. Articolul 12 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul cererilor depuse în conformitate cu articolul 11 alineatul (3), prestatorul de servicii de încredere este în drept să implementeze soluții de automatizare a procesului de examinare a cererii și de emiteră a deciziei de certificare a cheii publice.”.

5. Fundamentarea economico-financiară

Adoptarea prezentului proiect de lege nu va avea ca efect majorarea cheltuielilor bugetare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Implementarea prevederilor proiectului de lege va necesita ulterior operarea modificărilor/completărilor într-o serie de acte normative subordonate legii. În special, modificări vor fi necesare în: (i) Hotărârea Guvernului nr.599/2020 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice folosind procedura de negociere; (ii) Hotărârea Guvernului nr.95/2009 pentru aprobarea unor acte normative privind implementarea Legii securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul identificării barierelor în activitatea întreprinderilor în iulie 2022 Ministerul Economiei a anunțat inițierea colectării de propuneri pentru simplificarea interacțiunii organelor de stat cu mediul antreprenorial.¹ Acțiunea a avut și are drept scop simplificarea și raționalizarea procedurilor pentru desfășurarea afacerii, în vederea asigurării implementării celor mai bune practici. Antreprenorii au fost invitați să se expună vizavi de aspecte ale legislației care trebuie simplificate pentru a reduce costurile de timp și bani. În procesul consultativ au participat Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru, Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Asociația Investitorilor Străini, Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova), Asociația Businessului European (EBA), Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC (ATIC), Asociația Patronală Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova, Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe „Moldova Fruct”, Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”, Asociația Producătorilor de conserve din Moldova „Speranța-Con”, Asociația Producătorilor și Exportatorilor Strugurilor din Moldova, Asociația Patronală a Uniunii Transportatorilor și Drumarilor din Republica Moldova, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, Asociația Investitorilor din România în Republica Moldova, Clubul Republican al Oamenilor de Afaceri „Timpul”, Centrul de Antreprenariat și Politici Economice, Institutul Național de Cercetări Economice, Asociația Patronală „Asociația Națională a Restaurantelor și a Localurilor de Agreement „MĂR”, Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova, Asociația Patronală a Subiecților Comerțului Interior „Pro Biz”, Grupul Contabil News Proiectul „Rural SME Policy Support Window – Republic of Moldova Europe, Confederația Națională a Sindicatelor din Republica Moldova, compania Moldcell. Urmare exercițiului de consultare antreprenorii și asociațiile de business au adresat demersuri în scris, fiind invocate un șir de probleme și propuse modificări în cadrul normativ. În procesul de consultare au fost organizate și un șir de ședințe: EASY BUSINESS Vama:

¹ https://particip.gov.md/ru/document/stages/anunt-privind-initierea-colectarii-de-propuneri-pentru-simplificarea-interactiunii-organelor-de-stat-cu-mediul-antreprenorial/9415?fbclid=IwAR0e--9RipJdBcQrYgqYiBmvJfMnlq7PKv4j1wvRkA3bWV_Tp90yCD7KpBo

Simplificarea și optimizarea procedurilor vamale (19 septembrie 2022); EASY BUSINESS FISC: revizuirea sistemului sancționator, optimizarea procedurilor de raportare etc., în domeniul fiscal (26 septembrie 2022). În cadrul acestor ședințe, de asemenea, au parvenit propuneri de modificare a cadrului normativ în scopul eliminării unor costuri și bariere administrative nejustificate.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional Analiza impactului de reglementare la proiectul de lege, precum și proiectul de lege propriu-zis au fost plasate în consultări publice, publicate pe portalul particip.gov.md - <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-act-normativ-privind-pachetul-de-dereglementare-nr4/10980>;

Urmare înregistrării în cadrul ședinței secretarilor generali proiectul a fost plasat pentru consultări publice pe pagina web a ministerului și pe portalul particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/11080.

Proiectul a fost prezentat și discutat în ședința din 17 august 2023 organizată pe platforma Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, în cadrul Grupului de lucru nr. 3 „Stimularea și menținerea investițiilor private”.

Proiectul a fost avizat de către următoarele autorități publice: Ministerul Finanțelor; Ministerul Sănătății; Ministerul Culturii; Ministerul Mediului; Ministerul Energiei; Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Agenția Națională de Reglementare în Energetică; Agenția de Governare Electronică; Agenția Proprietății Publice; Comisia Națională a Pieței Financiare; Consiliul Concurenței; Serviciul de Servicii și Securitate.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege a fost supus expertizei anticorupție (*demersul nr. 06/2/16338 din 17.10.2023, Raportul de expertiză anticorupție Nr. ELO23/9120 din 17.10.2023*).

Conform Raportului de expertiză anticorupție au fost înaintate recomandări la:

(i) Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor referitor la modificarea alineatului (7) al articolului 18.

La definitivarea proiectului s-a ținut cont de recomandarea în cauză, alineatul (7), fiind expus în următoarea redacție:

„Acest termen poate fi prelungit, cu acordul consumatorului, cu până la 14 zile în cazul bunurilor care nu se produc în Republica Moldova și repararea sau preschimbarea cărora necesită import de piese sau produse similare.”

(ii) Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.

Propunerile de modificare a Legii în cauză au fost excluse din proiect urmare avizului prezentat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege a fost supus expertizei de compatibilitate și la varianta definitivată în baza avizelor autorităților interesate s-a comunicat lipsa de obiecții și propuneri (*demersul nr.31/02-69-10849 din 11.10.2023*).

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege a fost supus expertizei juridice (*demersul nr.04/2-8894 din 11.10.2023*).

Obiecțiile și propunerile expuse de către Ministerul Justiției au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor și, după caz, considerate la definitivarea proiectului de lege.

11. Constatările altor expertize

În scopul implementării principiilor transparenței procesului decizional și respectării intereselor societății și drepturilor întreprinzătorilor, în conformitate cu Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr.23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, analiza impactului de reglementare asupra proiectului de lege, precum și proiectul propriu-zis au fost examinate și susținute în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din data de 22 august 2023, extrasul din procesul-verbal nr.32 și, respectiv, din data de 17 octombrie 2023, extrasul din procesul-verbal nr.39.

Secretar de Stat

Veronica ARPINTIN

Sinteza
obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea
unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV)
(în baza avizelor recepționate la a doua avizare)

Nr.	Autoritatea emitentă a obiecției/proponerii	Conținutul obiecției/proponerii	Opinia autorului
1.	Agenția de Governare electronică <i>(demersul nr.3007-206 din 11.10.2023)</i>	Salutăm faptul că la definitivarea proiectului autorul a luat în considerare toate propunerile din avizul anterior al AGE nr.3007-176 din 18.09.2023. Prin urmare, în limitele competențelor instituției, comunicăm că nu avem obiecții sau propuneri în privința proiectului.	Se ia act.
2.	Centrul de Armonizare a Legislației <i>(demersul nr.31/02-69-10849 din 11.10.2023)</i>	Lipsa de obiecții și propuneri adiționale.	Se ia act.
3.	Ministerul Justiției <i>(demersul nr.04/2-8894 din 11.10.2023)</i>	<p>Ministerul Justiției a examinat sinteza obiecțiilor și propunerilor prezentată de autorul proiectului ca urmare a avizării primare și reiterează obiecțiile și propunerile expuse mai jos, din avizul nr. 04/2-8479 din 26.09.2023, având în vedere că acestea nu au fost luate în considerare de autorii proiectului.</p> <p>1. Cu referire la Art. II pct. 2 și 3, reiterăm că soluția prezentată de autori în proiectul legii ar putea să nu fie eficientă în vederea protecției consumatorului, deoarece nu este clar și previzibil dacă aceste reclamații vor fi înregistrate corespunzător și luate măsuri în vederea remedierii acestora de către vânzători și prestatori potrivit legii. Cu referire la comentariul prezentat în sinteza obiecțiilor și propunerilor, relevăm că deopotrivă experiența României este una eficientă, deoarece Autoritatea pentru Protecția Consumatorului din România deține un centru unic de petiționare, în acest sens petițiile parvenite de la consumatori sunt înregistrate de către o autoritate publică responsabilă pentru luarea de măsuri de remediere necesare, după caz.</p>	<p>Se ia act.</p> <p>Riscurile invocate nu sunt fondate, odată ce obligația în sine de a recepționa și examina reclamațiile se păstrează. Totodată, Legea nr.105/2003 la art.25 alin.(12) prevede obligația ca vânzătorul, prestatorul să afișeze la vedere adresa și numărul de telefon al autorității abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor. Mai mult, în paralel, este dezvoltat un proiect de lege în contextul Dispoziției Guvernului nr.108-d/2023 conform căruia ISSPNPC urmează să dețină drepturi prioritare de control la unitățile comerciale (și prestări servicii), inclusiv să devină centru unic de petiționare.</p>

<p>2. Cu referire la Art. VII, pct. 5, ce vizează completarea art. 10 cu un nou alin. (3), se va exclude cuvântul „articolul” deoarece este excedent (obiecție valabilă și pentru pct. 7, ce vizează completarea art. 14 cu lit. q), respectiv se va exclude cuvântul „alineatul”).</p>	<p>Art. VII. - se exclude din proiectul de lege la propunerea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale</p>
<p>3. Cu referire la Art. VIII, reiterăm că autorul urmează să revadă și să argumenteze necesitatea și oportunitatea operatorilor de a „consulta” nemijlocit toate informațiile specificate la art. 15 alin. (5) din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în vederea realizării atribuțiilor sale legale (obiecție valabilă și pentru Art. VII ce vizează completarea art. 21 cu alin. (6) din Legea nr. 163/2010; Art. IX ce vizează completarea art. 39 cu alin. (4) din Legea nr. 92/2014; Art. XII ce vizează completarea art. 92 cu alin. (11) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică; Art. XIII ce vizează completarea art. 110 cu alin. (11) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale).</p>	<p>Se acceptă. Scopul propunerilor respective este de a micșora numărul de documente care sunt necesare de a fi prezentate operatorilor. Dacă informația se regăsește în registrele publice, operatorii vor consulta aceste registre și ei nu vor avea dreptul să solicite informația respectivă de la solicitanți. Nota informativă a fost completată.</p>
<p>4. Cu referire la Art. XI, reiterăm poziția Ministerului Justiției expusă în aviz, or, „acceptarea parțială a autorului” a obiecției prezentate de Ministerul Justiției cu reformularea în modul în care acest criteriu să nu fie perceput ca unul „subsidiar” nu reprezintă o soluție acceptabilă, ce ar fi fost sugerată ca atare de Ministerul Justiției. Astfel, având în vedere că potrivit angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și Statele Membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova are obligația să armonizeze legislația națională cu cea a Uniunii Europene, considerăm că propunerea de completare a art. 26 cu alin. (31) și alin. (12) din Legea privind achizițiile publice nr. 131/2015 urmează a fi revizuită potrivit prevederilor Directivei 2014/24/UE</p>	<p>Se acceptă. Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege (conform avizului Ministerului Finanțelor).</p>
<p>5. La Art. XIV, având în vedere că Ministerul Justiției este responsabil de promovarea consolidată a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023), considerăm că toate aspectele adiacente ce țin de modificarea Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative urmează a fi prezentate de către Guvern, Parlamentului, într-un proiect de act normativ unificat.</p>	<p>Art. XIV. - se exclude din proiectul de lege.</p>
<p>6. La Art. XVI, ce vizează expunerea în redacție nouă a art. 11 alin. (1) din Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, considerăm oportună substituirea sintagmei „semnătură electronică” cu cuvintele</p>	<p>Se acceptă.</p>

		<p>„semnătură electronică calificată”, deoarece potrivit art. 21 alin. (2) din Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere are aceeași valoare juridică ca și semnătura olografă semnătura electronică calificată.</p>	
<p>4.</p>	<p>Ministerul Sănătății (demersul nr.09/3750 din 16.10.2023)</p>	<p>Ministerul Sănătății, urmare a examinării repetate a proiectului de hotărâre de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV) (număr unic 746/MDED/2023), conform competențelor funcționale comunică următoarele. Argumentele invocate în tabelul de sinteză, referitor la respingerea propunerilor înaintate la etapa de avizare, referitor la modificarea art. 45, alin. (4) din Legea nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, le considerăm neargumentate, dat fiind faptul, că organizarea oricărui proces de instruire, indiferent cine îl realizează și cui îi este adresat, necesită anumite cheltuieli. Instruirea igienică presupune mai multe etape de organizare, inclusiv: evaluarea necesităților de instruire și crearea grupelor, susținerea cursurilor (online sau cu prezență fizică), evaluarea cunoștințelor (susținerea examenului), eliberarea certificatului de instruire igienică ș.a. Toate aceste etape necesită cheltuieli, care actualmente nu sunt acoperite din nici o sursă, ceea ce face imposibilă organizarea și desfășurarea instruirii igienice obligatorii absolut gratis, inclusiv elaborarea și plasarea prezentărilor video pe pagina web oficială a instituției, ar necesita cheltuieli suplimentare. Potrivit datelor incluse în Analiza impactului de reglementare la proiectul de lege, costurile instruirii sunt de-a dreptul exagerate – circa 489 mln. lei pentru 3 ani, sau 163 mln. lei anual, economii pentru agenții economici în cazul când instruirea va fi gratuită sau anulată. Menționăm, că Agenția Națională pentru Sănătate Publică anual oferă servicii de instruire igienică în mediu pentru circa 30 mii persoane, pentru care se achită circa 2,7- 3 mln. lei (circa 90 lei/ persoană). De fapt, în eventualitatea adoptării amendamentelor la Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, procesul de instruire oricum nu va fi gratis, doar că toate cheltuielile ar urma să le suporte Agenția Națională pentru Sănătate Publică din resurse de care actualmente nu dispune, deoarece nu există o linie de finanțare de la buget pentru instruirea igienică. Important de menționat este faptul, că tariful actual pentru instruirea igienică este mult mai jos, comparativ cu alte instruirii de acest gen. Spre exemplu: costul pentru un curs de instruire igienică este de circa 90 lei per persoană, comparativ cu instruirea în domeniul securității în muncă, unde tariful variază între 500 și 1100 lei per persoană.</p> <p>Totodată, comunicăm că s-a inițiat modificarea ordinului MSMPS nr. 314 din 25 martie 2020 cu privire la aprobarea Listei profesiilor care necesită instruire</p>	<p>Se acceptă. Urmare ședinței interministeriale s-a convenit asupra următoarelor aspecte.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Se renunță la modificarea alineatului (4) al articolului 45 din Legea nr. 10/2009; 2. Se propune completarea articolului 45 cu alineatul (6) cu următorul cuprins: “(6) Instruirile igienice periodice se realizează, inclusiv la distanță (online), gratuit.”

		<p>igienică obligatorie și a programelor de instruire igienică, în scopul revizuirii listei profesiilor care necesită instruire igienică obligatorie în vederea reducerii acesteia, a programelor și a periodicității de instruire etc. În contextul celor expuse, reiterăm că scopul instruirii igienice obligatorii este protecția sănătății, prevenirea bolilor și a intoxicațiilor inclusiv a intoxicațiilor în masă, precum și asigurarea securității produselor și a serviciilor prestate consumatorilor în cadrul activității profesionale pentru unele categorii de angajați. Reieșind din cele expuse, se respinge propunerea de modificare a art. 45, alin. (4) ”Instruirea igienică a angajaților” din Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice. Ținem să informăm, că din experiența altor state, spre exemplu în România, instruirea igienică este definită ca „însușirea noțiunilor fundamentale de igienă” și este adresată persoanelor care activează în diferite domenii ale activităților economice precum: depozitare, transport, comercializare a produselor alimentare, inclusiv în întreprinderile de alimentație publică și în colectivități, servicii de curățenie în unitățile de asistență medicală, socială, colectivitățile pentru copii, unități de cazare și hoteluri; producerea și distribuția apei potabile și îmbuteliate; servicii de îngrijire corporală etc. Costul programului de formare variază între 95 - 200 RON per persoană și include taxa de examinare și eliberare a certificatului.</p>	
5.	<p>Ministerul Mediului (demersul nr.13-05/2355 din 16.10.2023)</p>	<p>Lipsa de propuneri și obiecții.</p>	<p>Se ia act.</p>
6.	<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (demersul nr.21/1-5285 din 16.10.2023)</p>	<p>Ca urmare a examinării repetate a versiunii definitivată a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV) (număr unic 746/MDED/2023), potrivit competențelor funcționale, comunicăm despre menținerea obiecțiilor expuse prin avizul nr.21/1-4793 din 13 septembrie 2023, referitoare la modificarea Legii nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (Art. VII din proiect) și modificarea art.49 lit. i) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014 (Art. X din proiect).</p> <p>În această ordine de idei, în partea ce vizează propunerile de la Art.VII din proiectul legii, privind modificarea Legii nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, insistăm asupra excluderii actului normativ din proiect, în condițiile în care prin proiectul Codului urbanismului și construcțiilor (care stabilește cadrul legal unitar pentru domeniul construcțiilor), aprobat în ședința Guvernului din 13 septembrie 2023 (Hotărârea Guvernului nr.670), se abrogă Legea nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție. De altfel, respingem argumentele autorului din Sinteza obiecțiilor și propunerilor,</p>	<p>Art. VII. și Art. X. - se exclud din proiectul de lege.</p> <p>Art. VII. - se exclude din proiectul de lege.</p>

<p>referitoare la faptul că adoptarea Codului poate să dureze în timp, or și în speță este vorba despre modificări propuse la un pachet de legi (în număr de 16) aflate în stadiul de proiect, asupra căruia planează incertitudine privind durata adoptării de către Parlament.</p>	
<p>Totodată, la Art.X din proiect privind modificarea art.49 lit.i) din Codul transporturilor rutiere nr.150/2014, relevăm următoarele aspecte: - referitor la controlul medical, cuvintele „control medical” urmează să se substituie cu cuvintele „controlul treziei”, deoarece în conformitate cu prevederile pct.10 din Regulamentul privind modul de organizare și efectuare a controlului treziei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova 2 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.290/2016, în cadrul examinării, inspectorul întreprinde următoarele acțiuni: 1) culege anamneza (acuze, durata somnului, perioada de odihnă predecesoare activității profesionale, consum de alcool, droguri, substanțe psihotrope și medicamente cu efecte similare acestora etc.); 2) efectuează examinarea și aprecierea indicatorilor psihofuncționali ai organismului (măsurarea temperaturii corpului, pulsului, tensiunii arteriale etc.); 3) exclude sau confirmă consumul de alcool, droguri, substanțe psihotrope și medicamente cu efecte similare acestora prin una dintre metodele disponibile pentru determinarea alcoolului sau a altor substanțe psihotrope; 4) consemnează în Registrul de evidență a controlului treziei, conform modelului din anexa nr.3 la prezentul Regulament, fiecare examinare efectuată; 5) face inscripția corespunzătoare în foaia de parcurs. Astfel, documentul prenotat la fel ca și prevederile Codului au caracter obligatoriu, menținerea redacției propuse va conduce la efectuarea a 2 controale similare, ceea ce va crea o barieră suplimentară. Redacția propusă anterior anume are ca scop uniformizarea proceselor și simplificarea acestora.</p> <p>- referitor la controlul tehnic, pentru implementarea exactă a prevederilor conexe activității agenților economici se propune substituirea textului „să asigure efectuarea verificării tehnice generale a fiecărui vehicul rutier nu mai rar de o dată la 20 de ore de lucru” cu cuvintele „să asigure zilnic efectuarea verificării tehnice generale a fiecărui vehicul rutier”. Iar pe final se va completa cu următoarea propoziție „Pentru transporturile rutiere de mărfuri și persoane în trafic internațional, foaia de parcurs este valabilă până la efectuarea cursei tur-retur”. Menționăm că aceasta va simplifica evidența activității unității de transport. Mai mult, pornind de la faptul că ziua de muncă este de 8 ore, la atingerea cifrei de 20 de ore conducătorul urmează a reveni la întreprindere pentru a efectua controlul tehnic, ceea ce ar însemna la jumătatea zilei de muncă. Concluzionând, fără a se</p>	<p>Art. X. - se exclude din proiectul de lege.</p>

		ține cont de prezenta poziție și obiecțiile exprimate în context, proiectul nu poate fi considerat avizat, în corespundere cu procedura prevăzută la pct.203 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018.	
7.	Comisia Națională a Pieței Financiare (demersul nr.06-4/2851 din 13.10.2023)	Lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
8.	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (demersul nr.06-01/4272 din 16.10.2023)	<p>Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a examinat proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>facilitarea activității mediului de afaceri IV, număr unic 746/MDED/2023</i>), remis spre avizare de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și intervine cu următoarele propuneri.</p> <p>1. La Art. II. - Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.</p> <p>- Pct. 2, art. 9, lit. g) propunem să fie modificată și expusă în următoarea redacție: <i>„g) să recepționeze, să înregistreze și să examineze reclamațiile consumatorilor”.</i></p> <p>Argumentare: Vânzătorul este obligat nu doar să recepționeze și să înregistreze reclamațiile consumatorilor, dar și să examineze reclamațiile consumatorului, prin urmare norma respectivă urmează a fi completată cu sintagma <i>„să examineze”.</i></p> <p>- Pct. 3, art. 10, lit. h) propunem să fie expus în următoare redacție: <i>„h) să recepționeze, să înregistreze și să examineze reclamațiile consumatorilor”</i></p> <p>Argumentare: Este indicată la argumentarea de modificare a lit. g)</p> <p>- Pct. 6, art. 18⁵, alin. (3²) <i>„(3²) De un agent economic autorizat pentru efectuarea expertizelor tehnice.”</i></p> <p>Argumentare: Textul propus de autor nu definește clar sintagma <i>„terță parte competentă în domeniu”.</i> Prin urmare, pentru a nu crea incertitudine consumatorului, aceasta urmează a fi modificată.</p> <p>2. La Art. VII – Legea nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.</p> <p>- Pct. 7, art. 14, alin. (1), lit. j) propunem să fie exclus cuvântul <i>„mici”.</i></p> <p>Argumentare: Cuvântul <i>„mici”</i> nu stabilește dimensiunile geometrice distincte, ceea ce poate crea incertitudine pentru executorii de lucrări. Prin urmare, autorul urmează să excludă cuvântul <i>„mici”</i> sau să completeze cu dimensiunile exacte a standurilor stradale.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă parțial. Alineatul în cauză a fost ajustat, inclusiv cu clarificări suplimentare în privința modului de întocmire a expertizelor tehnice</p> <p>Art. VII. - se exclude din proiectul de lege la propunerea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale</p>

3. La Art. XII. - Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

- **Pct. 1, art. 47, alin. (1)** propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție:

„(1) Cererea pentru eliberarea avizului de racordare și documentele anexate la ea se depun direct la sediul operatorului de sistem, sau se expediază prin scrisoare recomandată, sau prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare sub formă de document electronic.”

Argumentare: Este oportun de indicat expres că se depune cererea pentru eliberarea avizului de racordare și la ea se anexează documentele care sunt indicate în Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice nr. 168/2019. Totodată, conform prevederilor Regulamentului nr. 168/2019, documentele respective se anexează la cerere și sunt diferite în funcție de categoria consumatorului casnic sau noncasnic.

- **Pct. 2, art. 92, alin. (11)** propunem să fie modificat și expus în următoarea redacție:

„(11) În cazul în care, întreprinderile electroenergetice, în relațiile lor cu potențialii consumatori finali cu consumatorii finali și cu utilizatorii de sistem, au nevoie de informații cu privire la aceștia (datele de identitate, domiciliul, sediul, bunurile imobile deținute, numerele cadastrale ale bunurilor imobile, IDNO, IDNP, capacitățile și activitatea acestuia), sau de a verifica alte informații indicate în cereri sau petițiile acestora, sau necesare pentru racordarea/deconectarea instalațiilor de utilizare ale acestora de la rețeaua electrică, întreprinderile respective le consultă prin accesarea datelor disponibile în resursele informaționale de stat, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, fără implicarea potențialilor consumatori finali, consumatorilor finali ori a utilizatorilor de sistem.”

Argumentare: Este oportun de utilizat noțiunea de consumatori finali, deoarece doar consumatorii finali au racordate instalațiile de utilizare la rețeaua electrică. Totodată, este necesar de indicat că întreprinderea electroenergetică are acces la datele privind bunurile imobile deținute de un consumator final sau de un potențial consumator final.

Menționăm că, în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică se utilizează noțiuni de „racordare” și „deconectare”, prin urmare este necesar să

Se acceptă parțial.

Modificările au fost efectuate.

Totodată, se vor menține anexele la cerere, deoarece conform alin. (11) anume se propune excluderea unor documente ca anexe de la cerere, care se regăsesc în registrele publice.

Se acceptă parțial.

Se va menține sintagma „întreprinderile respective le consumă”, deoarece această formulare a fost înaintată de Agenția de Governare Electronică.

fie utilizate noțiuni uniforme, conform celor cu care operează deja Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

Totodată, sintagma „*le consumă*” urmează a fi substituită cu sintagma „*le consultă*”, pentru a reda sensul exact al textului propus de autor.

Cu referire la sintagma „*capacitățile și activitatea acestuia*” considerăm că, urmează a fi reformulată, pentru a nu lăsa determinarea sensului exact în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ.

Conform art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, noțiunea de „*rețea electrică*” semnifică „*rețea electrică de transport și rețea electrică de distribuție*”, prin urmare este oportun de a utiliza în alineatul (11) art. 92 din Legea nr. 107/2016 doar noțiunea de rețea electrică, ținând cont că instalația de utilizare se racordează la rețeaua electrică prin intermediul instalației de racordare.

4. La Art. XIII – Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

- **Pct. 2, art. 110, alin. (11)** propunem:
- substituirea sintagmei „*le consumă*” cu sintagma „*le consultă*”, pentru a reda sensul exact al textului propus de autor.

- substituirea cuvintelor „*branșarea/debranșarea*” cu cuvintele „*racordarea/deconectarea*”.

Argumentare: Conform Legii 108/2016 cu privire la gazele naturale sunt reglementate noțiuni de „*racordare*” și „*deconectare*”, prin urmare este necesar să fie utilizate noțiuni uniforme, conform celor cu care operează deja Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

- **La art. 2** din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, redacția în vigoare, propunem la noțiunea „*tarif de racordare*” de exclus cuvântul „*proiectării*”.

Argumentare: ANRE consideră necesar și oportun de a exclude din noțiunea de „*tarif de racordare*” activitatea de proiectare, care presupune includerea și a costurilor de proiectare în tariful de racordare.

În redacția actuală a legii (modificată prin Legea nr. 249/2022) este instituit un monopol în beneficiul operatorilor sistemelor de distribuție al gazelor naturale care sunt obligați să presteze servicii de proiectare în contextul realizării instalației

Nu se acceptă.

Se va menține sintagma „*întreprinderile respective le consumă*”, deoarece această formulare a fost înaintată de Agenția de Guvernare Electronică.

Se acceptă.

Nu se acceptă.

Propunerea nu ține de conținutul proiectului de lege.

de racordare, conectării la rețeaua de gaze naturale și punerea acesteia sub presiune. Costul acestor servicii este inclus în tariful de racordare.

Proiectarea, realizarea instalațiilor de racordare și de utilizare duce la majorarea costurilor și cheltuielilor reglementate ale operatorilor sistemelor de distribuție a gazelor naturale și nemulțumiri din partea potențialilor consumatori finali..

Prețul serviciilor de proiectare urmează a fi bazat pe principii de piață și concurență.

Activitatea de proiectare nu este o activitate reglementată de ANRE și nu pot fi stabilite cheltuieli/costuri de proiectare pentru fiecare caz concret de proiect. Aceasta le aparține autorilor de proiecte care sunt atestați în modul stabilit de actele normative în domeniul proiectării. Actualmente în afară de normativele în construcții (NCM) sunt un șir de Hotărâri ale Guvernului care reglementează activitatea de proiectare, și anume:

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 285 din 23.05.1996 cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, (*Monitorul Oficial, 1996, Nr. 42-44/349*);
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 361 din 25.06.1996 cu privire la asigurarea calității construcțiilor (*Monitorul Oficial, 1996, Nr. 52-53/439*);
3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 1226 din 19.09.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și executare a lucrărilor de proiectare, montare și recepție a sistemelor de aprovizionare cu gaze, (*Monitorul Oficial, 2002, Nr. 131-133/1356*);
4. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 1570 din 09.12.2002 cu privire la măsurile urgente de trecere la noua bază normativă de deviz în construcții, (*Monitorul Oficial, 2002, Nr. 170-172/1708*);
5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 268 din 09.03.2005 cu privire la aprobarea Modulului de formare a prețurilor pentru proiectarea și construcția sistemelor de alimentare cu gaze naturale și apă potabilă, (*Monitorul Oficial, 2005, Nr. 51-54/355*);
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 123 din 07.02.2007 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor metodice privind implementarea Modulului de formare a prețurilor pentru proiectarea și construcția sistemelor de alimentare cu gaze naturale și apă potabilă, (*Monitorul Oficial, 2007, Nr. 54-56/396*);
7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 329 din 23.04.2009 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la atestarea tehnico-profesională a specialiștilor cu activități în construcții, (*Monitorul Oficial, 2009, Nr. 86-88/384*);

		<p>8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 552 din 12.07.2017 pentru aprobarea Cerințelor minime de securitate privind exploatarea sistemelor de distribuție a gazelor combustibile naturale, (<i>Monitorul Oficial, 2017, Nr. 253-264/649</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> - La art. 62 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, redacția în vigoare, <p>propunem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - la alin. (1) cuvintele „proiectarea” se propune să fie excluse. - la alin.(1¹) sintagma „<i>să asigure proiectarea</i>” și sintagma „<i>proiectarea și</i>” se propune să fie excluse. - la alin. (2) sintagma „<i>să asigure proiectarea și</i>” se propune să fie exclusă. <p><u>Argumentare:</u> Este indicată la argumentarea de modificare la art.2.</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea nu ține de conținutul proiectului de lege.</p>
<p>9.</p>	<p>Ministerul Culturii <i>(demersul nr. 04/3-09/2806 din 13.10.2023)</i></p>	<p>În proiectul de lege, la art. III noțiunea „casa rurală” va avea următorul cuprins: „casa rurală – structură de cazare turistică și, după caz, de alimentare, organizată în baza unei sau mai multe case și/sau construcții ce aparțin unei gospodării, deține în proprietate în aceeași localitatea rurală, care se prezintă în stil arhitectural tradițional (regional, zonal sau local) și care ilustrează viața rurală autentică turiștilor. Alimentația turiștilor la casa rurală se asigură inclusiv cu produse din producția proprie, crescute în gospodăriile din localitate ori din localitățile din preajmă”.</p> <p>La pct. 13 din Nota Informativă a proiectului de lege, textul „casă să aibă următorul cuprins” se va substitui cu textul „casă rurală să aibă următorul cuprins” iar definiția va corespunde în exactitate cu definiția propusă mai sus pentru art.III din proiectul de lege.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>10.</p>	<p>Ministerul Energiei <i>(demersul nr.07-1666 din 17.10.2023)</i></p>	<p>Cu referire la Art. IV, privind modificările ce se propun a fi operate la art. 17, alin. (7) din Legea nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă care se referă la instruirea periodică a conducătorilor de unități, conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor, lucrătorilor desemnați și reprezentanților lucrătorilor, reiterăm asupra imperativității păstrării redacției actuale, deoarece subiectul privind sănătatea personalului trebuie tratat cu o deosebită prioritate și nu numai prin prisma aspectelor economice ci și prin prisma unei analize tehnice realizate în mod pragmatic și nu superficial ținând cont de complexitatea subiectului respectiv și contextului în care legislația muncii este supusă periodic unor modificări iar conducătorii de entități sunt obligați a cunoaște aceste prevederi pentru a organiza activitatea entităților în strictă conformitate cu cadrul juridic, precum și întru a</p>	<p>Se acceptă. Urmare ședinței interministeriale s-a convenit asupra următoarei redacții a alin. (7): (7) Instruirea conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor și reprezentanților lucrătorilor se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 36 de luni. Instruirea conducătorilor locurilor de muncă,</p>

asigura securitatea personalului din subordine. Totodată, subliniem asupra faptului că nu este argumentată neacceptarea de către autor a propunerii Ministerului Energiei asupra subiectului, de a efectua o analiză suplimentară, dat fiind faptul că „nu se estimează riscuri de la implementarea acestor amendamente”. În acest context reliefăm și asupra faptului că, subiectul respectiv urma a fi consultat în mod obligatoriu cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care este organul central de specialitate al administrației publice care coordonează securitatea și sănătatea în muncă, conform Legii prenotate, precum și cu unele entități economice, în sensul colectării unor opinii pentru a estima impactul real al normelor ce se propun a fi modificate. Adicional cu referire la mențiunea privind faptul că Directiva nr. 89/391/CEE privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă „nu stipulează obligativitatea efectuării instruirii periodice a persoanelor desemnate sau a conducătorului unității”, comunicăm despre faptul că, potrivit art. 10 din această Directivă, „Angajatorul trebuie să se asigure că fiecare lucrător beneficiază de o formare suficientă și corespunzătoare privind protecția securității și sănătății, în special sub formă de informații și instrucțiuni: i) la angajare; ii) în cazul schimbării locului de muncă sau al unui transfer; iii) în cazul introducerii unui nou echipament Ministerul Energiei al Republicii Moldova de lucru sau al unor modificări ale echipamentului existent; iii) în cazul introducerii oricărei tehnologii noi. Această formare este: i) adaptată în funcție de evoluția riscurilor sau de apariția unora noi; ii) periodică, dacă este necesar”. Totodată, potrivit prevederilor aceluiși articol, „angajatorul trebuie să se asigure că lucrătorii din întreprinderi sau unități externe care sunt încadrați în muncă în întreprinderea sau unitatea sa au primit instrucțiunile corespunzătoare referitoare la riscurile privind securitatea și sănătatea pe durata desfășurării activităților în întreprinderea sau unitatea sa”. În acest, context de subliniat că, toate acestea nu pot fi atinse în cazul în care nu va exista o obligativitate în raport cu realizarea unei instruirii periodice obligatorii a conducătorilor entităților/subdiviziunilor relevante. Prin similitudine aducem și un exemplu relevant ce se referă la prevederile art. 24, alin. (3) din Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă, unde se menționează că, „lucrătorii de conducere și specialiștii unităților economice, după confirmarea lor în funcție, sunt obligați să treacă instruirea pentru protecția civilă, în măsura în care ar asigura îndeplinirea obligațiilor de serviciu în domeniul protecției civile. Specializarea lor ulterioară pentru protecția civilă se efectuează nu mai rar de o dată în trei ani fiind scoși din producție la centrele specializate de instruire în domeniul protecției civile”.

specialiștilor și reprezentanților lucrătorilor se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciul intern de protecție și prevenire sau de serviciile externe de protecție și prevenire. Instruirea lucrătorilor desemnați se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 60 de luni, la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire. Instruirea conducătorilor de unități, în cazul în care și-au asumat atribuțiile lucrătorilor desemnați, se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire îndată după numirea lor în funcțiile respective și ulterior în cazul în care: a) au fost identificate noi pericole sau riscuri pentru sănătate la locurile de muncă; b) au avut loc modificări semnificative în legislația care reglementează sănătatea și securitatea în muncă; c) sau produs accidente de muncă la unitate.

11.	Centrul Național Anticorupție (demersul nr.06/2/16338 din 17.10.2023)	<p>Raport de expertiză anticorupție Nr.ELO23/9120 din 17.10.2023</p> <p>I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului</p> <p><i>I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului</i></p> <p>Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin. (3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996</p> <p>Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului</p> <p>Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei; b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia; c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate; d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii; e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate." <p>Proiectul, însoțit de nota informativă a acestuia și anunțul privind inițierea elaborării proiectului și consultarea publică a acestuia au fost plasate pe pagina web oficială a autorului, după cum urmează: https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-de-consultare-publica-privind-proiectul-dehotarare-privind-aprobarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-facilitarea</p> <p>I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului 1 activitatii-mediului-de-afaceri-iv/11080</p> <p>Astfel, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.</p> <p>I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului</p> <p>Potrivit notei de argumentare a proiectului, scopul acestuia este excluderea barierelor administrative, cerințelor, sancțiunilor nejustificate sau depășite, astfel fiind diminuate costurile pentru agenții economici în activitatea de întreprinzător.</p> 	
-----	--	--	--

<p>I.4. Interesul public și interesele private promovate în proiect Implementarea amendamentelor propuse poate contribui la realizarea scopului anunțat de către autor, fapt care nu este în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017.</p>	
<p>I.5. Justificarea soluțiilor proiectului I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă. În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde: a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ; b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite; c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene; d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi; f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.</p> <p>Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - denumirea autorului proiectului actului normativ (Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu suportul Secretariatului Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru și a PNUD); - condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ i) costurile pentru agenții economici urmare, în mare parte, reglementărilor care prevăd bariere administrative, cerințe, sancțiuni nejustificate sau depășite; ii) Dispoziția Guvernului nr. 110-d din 7 noiembrie 2022); - descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene (nu are drept scop armonizarea legislației RM cu acquis-ul comunitar); - principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi (autorul a evidențiat și justificat majoritatea amendamentelor înaintate); - modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare (va necesita ulterior operarea modificărilor/completărilor într-o serie de acte normative subordonate legii. Nu va fi necesar elaborarea unor acte normative noi). 	
<p>I.5.2. Argumentarea economico-financiară Potrivit notei de argumentare a proiectului, <i>implementarea prevederilor propuse nu va avea ca efect majorarea cheltuielilor bugetare.</i></p>	

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...] a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...] c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...] e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...] f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu; g) se evită tautologiile juridice; h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Amendamentele vizate de Art.VII pct.2 al proiectului, urmează a fi revizuite prin prisma exigențelor de calitate a legii vizate supra, or expresia ”care nu vor avea impact semnificativ asupra mediului și sănătății populației”, atribuie caracter ambiguu procesului de delimitare a aspectului reglementat (gradul de impact asupra mediului și sănătății populației) și poate determina interpretarea extensivă a normei atît de către agentul public/persoana care are/susține că are influență asupra acestuia, cît și de către solicitant.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, vizează activitatea entităților publice investite prin lege cu dreptul de a emite acte permissive (autoritățile emitente ale certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire/desființare), agenților constatori și autorităților/entităților contractante în contextul participării în procedurile de negociere pe o platformă electronică administrată de o bursă de mărfuri. Analiza normelor propuse, denotă unele deficiențe, ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative exercitate de către agenții publici prenotați și pot condiționa riscul admiterii incidentelor de integritate/riscurilor de corupție de către agenții publici responsabili de implementarea normelor/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora. Deficiențele prenotate vizează: - eliberarea certificatelor de urbanism pentru proiectare de construcții cu regim de înălțime de până la 3 nivele - case individuale și încăperi auxiliare la acestea sau clădiri care vor fi destinate activităților comerciale, de prestări servicii, producere sau prelucrare care nu vor avea impact semnificativ asupra mediului și sănătății

	<p>populației și nu necesită efectuarea evaluării de mediu conform Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului; - verificarea autenticității datelor din cererile și documentele anexate transmise de solicitanți de către autoritățile emitente ale certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire/desființare; - examinarea cererii de eliberare a actului permisiv depusă de superficial.</p> <p>Carențele prenotate sunt analizate suplimentar în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.</p>	
	<p><i>II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului</i></p> <p>Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.</p>	
	<p>III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului</p> <p>Art. II. Pct.4</p> <p>Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.176–181, art.513), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>4. Articolul 18: la alineatul (7) enunțul „Acest termen poate fi prelungit numai cu acordul consumatorului și este stipulat în contract.” se substituie cu enunțul „Acest termen poate fi prelungit numai cu acordul consumatorului și este stipulat în contract, sau poate fi prelungit cu încă 14 zile în cazul bunurilor care nu se produc în Republica Moldova și repararea sau preschimbarea cărora necesită import de piese sau produse similare.”;</p> <p>Obiecții:</p> <p>Amendamentul propus, poate contribui la eficientizarea aplicării normei, prin statuarea termenului de prelungire, însă redacția propusă, nu reglementează aspecte ce țin de numărul de prelungiri ce pot fi operate (inclusiv cu acordul consumatorului). Omisiunea legiuitorului de a reglementa aspecte ale relațiilor sociale, existența cărora rezultă din realitatea obiectivă sau din alte prevederi ale aceluiași act, denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de prevederile art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora: „Pentru a se evita lacunele legislative, soluțiile propuse în proiectul actului normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce constituie obiectul de reglementare al proiectului.” Deficiența prenotată, poate determina condiții propice pentru abuzarea de dreptul în speță și impunerea consumatorului la prelungirea repetată nejustificată și obstrucționarea tendențioasă a exercitării în termen util a drepturilor legale.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Modificarea a fost reformulată, pentru mai multă claritate și certitudine în interpretare.</p>

	<p>Recomandări: Reglementarea numărului de prelungiri ce pot fi solicitate (inclusiv cu acordul consumatorului) Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lacună de drept ● Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor/Obligații excesive ● Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor <p>Riscuri de corupție: ● Generale</p>	
	<p>Art. VII pct.2, pct.9 2. Articolul 4: articolul se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins: „(1¹) În localitățile rurale (sate, comune) în care lipsește documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului pot fi elaborate certificate de urbanism pentru proiectare de construcții cu regim de înălțime de până la 3 nivele - case individuale și încăperi auxiliare la acestea sau clădiri care vor fi destinate activităților comerciale, de prestări servicii, producere sau prelucrare care nu vor avea impact semnificativ asupra mediului și sănătății populației și nu necesită efectuarea evaluării de mediu conform Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.</p> <p>9. Articolul 21 se completează cu alineatele (4)-(7) cu următorul cuprins: (6) Autoritățile emitente ale certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire/desființare <u>pot să verifice</u> autenticitatea datelor din cererile și documentele anexate transmise de solicitanți prin accesarea datelor disponibile în resursele informaționale ale altor autorități/instituții publice, prin intermediul platformei de interoperabilitate, în conformitate cu actele normative cu privire la schimbul de date și interoperabilitate.</p> <p>Obiecții: Determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția acestora, care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale, iar riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criteriile pentru a stabili în ce cazuri agentul public „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze</p>	<p>Art. VII. - se exclude din proiectul de lege la propunerea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.</p>

competențele. În contextul dat, se remarcă expresia „*care nu vor avea impact semnificativ asupra mediului și sănătății populației*” care atribuie caracter ambiguu procesului de delimitare a aspectului reglementat (gradul de impact asupra mediului și sănătății populației) și poate determina interpretarea extensivă a normei atît de către agentul public/persoana care are/susține că are influență asupra acestuia, cît și solicitant.

Deficiența prenotată, denotă neîntrunirea exigențelor de calitate a legii vizate de prevederile art.54 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 („*conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc*”) și creează condiții aplicarea tendențioasă a normei în contextul admiterii cererii și eliberării actului permisiv solicitat și multiple riscuri de corupție aferente procesului reglementat.

Totodată, carența în speță, poate obstrucționa investigarea acțiunilor agentului public realizate în contextul examinării cererii și atragerea la răspundere pentru eventualele abuzuri admise, or legea nu stabilește un criteriu clar și univoc de referință, atribuind competență excesivă agentului public de a delimita *semnificația impactului asupra mediului și sănătății populației*.

În context reținem faptul că Curtea Constituțională în Hotărârea nr.26 din 23.11.2010, evidențiază „*Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție [...].*”

Subsidiar, în contextul amendamentelor vizate de Art.VII pct.9 al proiectului, insuficiența prevederilor propuse, sub aspectul delimitării obligațiilor autorității emitente, în contextul identificării faptului/existenței 5 suspiciunii că solicitantul a prezentat în mod intenționat, inclusiv repetat, date/acte neautentice/acte false (obligația privind sesizarea organelor de drept și neemiterea actului permisiv). În context, reținem prevederile art.24 alin.(1) lit.a1) și alin.(3) al Legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcție nr. 163 din 09 iulie 2010, după cum urmează:

Articolul 24. Obligațiile emitentului certificatului de urbanism și autorizației de construire/ desființare

(1) Emitentul are următoarele obligații:

a¹) eliberarea necondiționată a certificatului constatator solicitantului (beneficiarului), conform modelului stabilit în anexa nr.6;

(3) Funcționarul din cadrul emitentului, responsabil de recepționarea cererilor de eliberare a certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire/desființare, nu este în drept să examineze conținutul cererilor depuse și al actelor anexate, să refuze recepționarea acestora sau să solicite prezentarea unor documente și informații suplimentare, competența acestuia limitându-se doar la procedura de înregistrare a cererii și de eliberare a certificatului constatator conform alin.(1) lit.a¹).

În context, *apreciind* prin prisma practicii ce vizează riscurile de corupție aferente domeniului construcțiilor neautorizate, abuzurilor admise în context de către entitățile emitente/agenții publici responsabili și prevederile cadrului normativ citat supra, *reținem* faptul că *omiterea reglementării obligației înștiințării organului de drept/neemiterea actului permisiv*, poate determina incertitudine la etapa implementării normei și obstrucționează atragerea la răspundere a agentului public pentru eliberarea, cu bună-știință a actului permisiv în baza unor acte/date false prezentate de către solicitant. Subsidiar, *omiterea reglementării aspectelor prenotate*, condiționează un tertip juridic ce poate facilita eludarea normelor generale și răspunderea juridică pentru fals în acte publice.

Recomandări:

În contextul celor menționate supra, se recomandă substituirea expresiei *”pot să verifice”* cu cuvântul *”verifică”*.

Substituirea expresiei *”pot fi elaborate”* cu cuvântul *”eliberează”* cu reconsiderarea obligatorie a expresiei *”care nu vor avea impact semnificativ asupra mediului și sănătății populației”* și stabilirea în acest sens a unui criteriu clar, potrivit căruia urmează a fi aplicată excepția reglementată. Completarea proiectului cu norme ce vizează obligația autorității emitente privind 1) neemiterea actului permisiv (restituirea cererii) și 2) sesizarea organelor de drept în contextul identificării faptului/existenței suspiciunii că solicitantul a prezentat în mod intenționat, inclusiv repetat, date/acte neautentice/acte false.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

	<ul style="list-style-type: none"> ● Lipsa responsabilității clare pentru încălcări ● Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligați <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - corupere pasivă - trafic de influență - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - îmbogățire ilicită - influențare necorespunzătoare - nerespectare a regimului cadourilor ● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism 	
	<p>Art.VII pct.6 Art. VII. – Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.155–158, art.549), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 6. Articolul 12: la alineatul (1): în partea dispozitivă, cuvintele „cu acordul scris al proprietarului terenului,” și „lucrătoare” se exclud, [...]; litera a) se completează cu următorul enunț: „Acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil/teren <u>nu se solicită în cazul în care cererea se depune de către deținătorul dreptului de suprafață asupra terenului.</u>”; literele e) și j) se abrogă; [...] la litera k), primul enunț se completează cu textul „dacă aceste lucrări depășesc limitele stabilite prin actul care atestă dreptul de suprafață asupra terenului sau dacă atare acord nu poate fi dedus din actul respectiv; la alineatul (21), textul „20 de zile lucrătoare” se substituie cu textul „10 zile lucrătoare”.</p> <p>Obiecții: Amendamentele propuse pentru <i>art.12 alin.(1) lit.k</i>), stabilesc o normă specială, ce vizează <i>obligația solicitantului (supraficiar)</i> de a prezenta inclusiv acordul scris al proprietarului pentru lucrările de construcție planificate de suprafațiar <i>dacă aceste lucrări depășesc limitele stabilite prin actul care atestă dreptul de suprafață asupra terenului sau dacă atare acord nu poate fi dedus din actul respectiv.</i></p>	<p>Art. VII. - se exclude din proiectul de lege la propunerea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.</p>

Amendamentul dat, corelează cu exigențele generale vizate de prevederile art.654 Cod Civil nr. 1107-XV din 06.06.2002 potrivit cărora:

(1) Superficie este dreptul real imobiliar de a poseda și folosi terenul altuia în vederea edificării și exploatării unei construcții a superficiarului, deasupra și sub acest teren, sau a exploatării unei construcții existente a superficiarului. Acest drept este alienabil, se transmite prin succesiune și poate fi obiect al unui contract de locațiune.

(2) Dacă nu se prevede altfel, dreptul de superficie nu se poate exercita decât asupra suprafeței construite sau asupra suprafeței pe care urmează să se ridice construcția, precum și asupra suprafeței neconstruite, necesare, potrivit naturii sau destinației construcției, exploatării ei normale.

(3) Întinderea dreptului superficiarului de a folosi terenul grevat este stabilită prin contract sau lege. În lipsa unor prevederi contractuale, terenul este grevat cu servitutea necesară exercitării dreptului de superficie. Servitutea încetează la stingerea dreptului de superficie.

Totodată, se remarcă faptul că abrogarea prevederilor *art.12 alin.(1) lit e) și j)* ce vizează obligația prezentării 1) actului care atestă dreptul de proprietate sau dreptul de superficie asupra terenului și 2) buletinul de identitate/certificatul de înregistrare, periclitează coerența textelor regulatorii și eficiența mecanismului de examinare a cererii de eliberare a actului permisiv și a materialelor anexate. Carența în speță denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.3 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, condiționând multiple riscuri aferente corupției regulatorii.

În acest sens, se remarcă faptul că în Hotărârea nr.26 din 27 septembrie 2016, Curtea Constituțională a reținut faptul că *textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.*

Abrogarea prevederilor în speță, va lipsi agentul public responsabil de examinarea cererii de eliberare a actului permisiv, de posibilitatea de a face cunoștință *cu actul care atestă dreptul de superficie asupra terenului*, fapt care determină dificultăți sub aspectul delimitării, din oficiu, de către agentul public, atât a faptului *dacă lucrările preconizate* (pentru care se eliberează actul permisiv) depășesc eventual

	<p>limitele stabilite prin actul care atestă dreptul de suprafață asupra terenului, cât și a faptului dacă este aplicabilă în context exigența privind obligația prezentării <i>Acordului autentificat notarial al coproprietarilor de 7 imobil/teren.</i></p>	
	<p>În cele din urmă, se remarcă faptul că abrogarea exigențelor prevăzute de art.12 alin.(1) lit e) și j) va obstrucționa atragerea la răspundere penală, <i>atât a solicitantului pentru fals în acte publice, cât și a agentului public</i> în cazul emiterii frauduloase, cu bună-știință, din interes material/din alte interese personale, a actului permisiv (pentru lucrări care depășesc eventual limitele stabilite prin actul care atestă dreptul de suprafață asupra terenului), fapt care perpetuează riscurile de corupție aferente construcțiilor neautorizate.</p> <p>Recomandări: Excluderea referinței ce vizează abrogarea art.12 alin.(1) lit.e) și j) Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive ● Lipsa/insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public) <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - corupere pasivă - trafic de influență - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - îmbogățire ilicită - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului - influențare necorespunzătoare - nerespectare a regimului cadourilor - fals în acte publice ● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - influențare necorespunzătoare - fals în acte publice 	<p>Art. VII. - se exclude din proiectul de lege la propunerea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.</p>
	<p>IV. Concluzia expertizei Potrivit notei de argumentare a proiectului, scopul acestuia este excluderea barierelor administrative, cerințelor, sancțiunilor nejustificate sau depășite, astfel fiind diminuate costurile pentru agenții economici în activitatea de întreprinzător.</p>	

Autorul a prezentat *Sinteza* avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate (inclusiv raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului), fapt ce denotă aspectul definitiv al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 alin.(7) al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea *expertizei anticorupție*.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Analiza normelor propuse, denotă unele deficiențe, ce pot determina disfuncționalitatea proceselor administrative exercitate de către agenții publici prenotați și pot condiționa riscul admiterii incidentelor de integritate/riscurilor de corupție de către agenții publici responsabili de implementarea normelor/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora. Deficiențele prenotate vizează:

eliberarea certificatelor de urbanism pentru proiectare de construcții cu regim de înălțime de până la 3 nivele

- case individuale și încăperi auxiliare la acestea sau clădiri care vor fi destinate activităților comerciale, de prestări servicii, producere sau prelucrare care nu vor avea impact semnificativ asupra mediului și sănătății populației și nu necesită efectuarea evaluării de mediu conform Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului;

- verificarea autenticității datelor din cererile și documentele anexate transmise de solicitanți de către autoritățile emitente ale certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire/desființare;

- examinarea cererii de eliberare a actului permisiv depusă de superficial.

Prin urmare, se recomandă autorului revizuirea prevederilor proiectului prin prisma recomandărilor statuate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție

11. Banca Națională a Moldovei (demersul nr.31-002/129/5620)

Cu referire la proiectul de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri IV) (număr unic 746/MDED/2023), anunțat pentru inițierea consultărilor publice la ședința Secretarilor Generali din 4 septembrie 2023, Banca Națională a Moldovei (BNM) supune atenției Dumneavoastră următoarele aspecte de la art. X din proiectul de lege (modificarea Legii privind achizițiile publice nr. 131/2015). BNM își exprimă aprecierea referitor la scopul și finalitățile urmărite de autorul proiectului propus prin inițiativa de modificare a Legii nr. 131/2015, în special din perspectiva respectării principiilor de utilizare eficientă a resurselor financiare și umane ale autorităților publice în procesul achizițiilor publice. Totodată, având în vedere aspectele practice din procesul de implementare a legislației în domeniu, analizând inclusiv practicile pertinente și legislația altor state, opinăm că unele propuneri reclamă o evaluare suplimentară.

Remarcăm că, amendamentele propuse la art. 26 alin. (3¹) prin care se stabilește că „Criteriile prevăzute la alin. (3) lit. a) și b) sunt subsidiare și se utilizează în contextul criteriilor de la alin. (3) lit. c) sau d) sau în calitate de criteriu de atribuire suplimentar conform alin. (18). Criteriul prevăzut la alin. (3) lit. a) nu poate fi utilizat în mod separat în calitate de criteriu unic sau decisiv, acesta necesită a fi suprapus cu alte criterii, care la rândul lor vor avea o pondere cumulativă cel puțin tot atât de mare ca și criteriul prevăzut la alin. (3) lit. a).” ar putea genera incertitudini în procesul de aplicare simultană a criteriilor, iar impunerea unor factori de evaluare pe criterii de performanță va cauza un formalism excesiv (de exemplu în cazul achizițiilor de complexitate scăzută, în care criteriul „prețul cel mai scăzut” este cel mai relevant în majoritatea cazurilor). Spre exemplu, comparativ, în România legislația permite utilizarea criteriului „prețul cel mai scăzut” pentru achizițiile care nu depășesc anumite praguri prevăzute de lege, precum și pentru unele proceduri negociate (similar și în alte țări, precum Bulgaria, Ungaria sau Estonia). Suplimentar, în vederea asigurării principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate statuate conform Legii nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern și Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, pot fi utilizate și criteriile de evaluare ca „cel mai mic cost” (costurile totale pentru un ciclu de viață, mentenanță, ciclu de viață garantat etc), iar în unele cazuri cerințele de calitate, cuplate cu criteriul „cel mai mic preț” pot fi asigurate și prin cerințe tehnice mai detaliate.

În acest context, recomandăm aprecierea oportunității stabilirii unor regimuri distincte pentru utilizarea criteriilor vizate, în schimbul excluderii posibilității aplicării doar a unui criteriu (spre exemplu, pot fi reglementate cazuri specifice în

Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege (conform avizului Ministerului Finanțelor).

care nu este indicată aplicarea acestor criterii sau poate fi stabilită ipoteza prin care doar achizițiile de complexitate scăzută sau de complexitate medie pot fi atribuite conform criteriilor prevăzute la alin. (3) lit. a) și b) din art. 26). Suplimentar, atenționăm că în cazul în care proiectul rămâne în redacția propusă, considerăm oportună revizuirea și a altor norme pentru a fi aduse în concordanță (spre exemplu art. 26 alin. (10), art. 63 alin. (11)).

În ceea ce privește modificarea art. 26 alin. (12) din Legea menționată supra, propunem examinarea oportunității aplicării ponderii de 50 % pe criteriul de preț doar pentru achizițiile publice de bunuri și servicii, în cazul în care se va utiliza pentru procedurile de achiziții complexe. Stabilirea ponderii maxime de 50% pe element de preț pentru achizițiile de bunuri și/sau servicii de complexitate mică și medie, va crea dificultăți neargumentat în procesul de achiziție, în ceea ce privește acumularea celorlalte 50 % în baza altor factori de evaluare. Remarcăm, la o simplă analiză preliminară a platformelor electronice de organizare a procedurilor de achiziții publice, se atestă faptul că operatorii economici nu participă la procedurile de achiziții într-un număr suficient, prin urmare nu este asigurată o concurență largită, iar ca rezultat acestea sunt anulate, din diverse motive (ex. suma estimativă nu este suficient de mare; condiții/cerințe exagerate impuse de autoritatea contractantă).

Adițional, va fi revizuită aplicarea ponderii de 50 % în cazul achiziției de lucrări. Opinem că, pentru categoria de lucrări, ponderea maximă de 50 % pe elementul de preț pare neargumentată și va genera suportarea unor costuri exagerate de autoritățile contractante. La caz, antreprenorii angajați în raporturi contractuale pentru lucrări stabilesc valoarea lucrărilor din costul materialelor utilizate, care diferă la zi, iar costul materialelor determină mai mult de jumătate din celelalte costuri care compun valoarea lucrărilor. Totodată, persistă lucrări de nivel mediu sau simplu, pentru care, pe lângă elementul de preț, nu este necesară întrunirea altor factori de evaluare, din care ar rezulta celelalte 50%. Adițional, fiecare factor de evaluare din cei care compun 50 % trebuie să fie argumentat prin prisma importanței lui în derularea contractului, ceea ce ar genera riscuri și imprevizibilități în executare. Se va menționa, că elementul de preț, care este format în baza costul materialelor și manopera, este unul de bază și cel mai important factor la achiziția de lucrări.

Cu referire la completarea propusă la art. 56 alin. (3) lit. c), în scopul uniformizării terminologiei juridice, recomandăm substituirea cuvintelor „*bursă de materii prime*” cu sintagma „*bursă de mărfuri*”.

Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege (conform avizului Ministerului Finanțelor).

Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege (conform avizului Ministerului Finanțelor).

Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege (conform avizului Ministerului Finanțelor).

Nu se acceptă.

Odată ce nu este cunoscută intenția inițială a legiuitorului prin includerea sintagmei „bursă de materii prime” s-a

		<p>Adițional, considerăm inoportună completarea art.56 cu alin. (31). În eventualitatea în care se va considera necesară păstrarea normei, propunem transferul alin. (31) la alin. (3) lit. e) al aceluiași articol, conform următoarei redacții: <i>”organizează procedurile de negociere pe o platformă electronică administrată de o bursă de mărfuri”</i>.</p> <p>Referitor la completarea art. 70 cu alin. (2¹), opinăm că aceasta este lipsită de claritate și previzibilitate, deși în norma propusă sunt comparate ofertele tuturor participanților, ulterior prețul oferit se raportează la prețul mediu pe piață. În plus, semnalăm că, nu este reglementat expres modul de determinare a valorii medii pe piață pentru bunuri și servicii. Eventual, pentru a determina valoarea medie de piață, se efectuează studii de cercetare, cu luarea în considerare a mai multor criterii și factori, ceea ce ar putea depăși competențele atribuite grupurilor de lucru pentru achiziții publice ale autorităților contractante.</p> <p>De asemenea, nu este argumentată nivelul procentului de 20%. Or, la moment autoritățile contractante stabilesc cerințele tehnice pentru bunuri și servicii, iar ofertele care corespund acestora (criteriu de atribuire de bază și esențial) și au cel mai scăzut preț (sunt desemnate câștigătoare, iar, în redacția propusă de autorii proiectului, pare a se impune autorităților contractante obligația implicită de a descalifica ofertele corespunzătoare doar pe motiv că sunt mai ieftine decât alte oferte. Astfel, recomandăm aprecierea oportunității revizuirii normei prin prisma aspectelor enunțate supra.</p> <p>BNM manifestă disponibilitate pentru furnizarea oricăror precizări și explicații pe marginea aspectelor enunțate în prezentul aviz, inclusiv participarea în cadrul unei eventuale ședințe comune.</p>	<p>decis păstrarea sintagmei în cauză și nu înlocuirea cu o nouă sintagmă, luând în calcul că Regulamentul UE operează cu un termen mai larg – „piață de mărfuri”.</p> <p>Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege (conform avizului Ministerului Finanțelor).</p>
12.	<p>Agencia Proprietății Publice (demersul nr.05-04-6703 din 16.10.2023)</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri.</p>	<p>Se ia act.</p>
13.	<p>Serviciul de Informații și Securitate (demersul nr. E/11307 din 24.10.2023)</p>	<p>Reieșind din necesitatea actualizării <i>Legii nr.124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere</i>, la prevederile cadrului normativ european, precum și introducerea componentei de identificare electronică, Serviciul propune a fi expus în redacție nouă Art.XVI, cu următorul conținut:</p> <p>„<i>Legea nr.:124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere</i> (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr.170-176, art.317), se modifică după cum urmează:</p> <p>1. Articolul 2 se completează cu noțiunea „sistem de identificare</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

electronică – sistem pentru identificarea electronică în care sunt emise mijloace de identificare electronică pentru persoane fizice sau juridice sau persoane fizice reprezentând persoane juridice;”

2. Secțiunea 1 din Capitolul II se completează cu art.5¹ după cum urmează:

„**Articolul 5¹** Niveluri de asigurare ale mijloacelor de identificare electronică

(1) Mijloacele de identificare electronică sunt de nivel de asigurare:

- a) Scăzut;
- b) Substanțial;
- c) Ridicat.

(2) Criteriile, specificațiile tehnice, standardele și procedurile minime pentru nivelurile de asigurare scăzut, substanțial și ridicat pentru mijloacele de identificare electronică se stabilesc de Guvern.

(3) Conformitatea mijloacelor de identificare electronică la criterii, specificații tehnice, standarde și proceduri, se realizează de către organismul de evaluare a conformității.

(4) În urma avizării, lista mijloacelor și sistemelor de identificare electronică și nivelul de asigurare corespunzător se publică pe pagina web oficială a organului de supraveghere și control. Avizarea se realizează de către organul de supraveghere și control.”

După cum rezultă din nota informativă la proiectul de lege scopul modificărilor propuse la Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere este de a reglementa posibilitatea depunerii în format electronic a cererii de certificare a cheii publice de către solicitanții, care nu dispun de instrumente de semnă electronic, dar au trecut procesul de identificare la distanță prin intermediul unei soluții de identificare și verificare a identității la distanță, puse la dispoziție de un prestator de servicii de încredere calificat. Astfel, propunerile ce vizează crearea condițiilor pentru obținerea la distanță a unui certificat calificat fără interacțiunea cu un operator al prestatorului de servicii de încredere au fost acceptate și incluse în proiectul de lege.

Propunerile **de completare a art. 2** cu noțiunea „sistem de identificare electronică” și cu art.5¹, care prevede reglementarea nivelurilor de asigurare ale mijloacelor de identificare și atribuirea de noi competențe către SIS, **excedează scopul urmărit prin proiectul de lege dat.** Ținând cont de complexitatea aspectelor respective și de faptul că problematica respectivă nu a fost studiată la etapa elaborării proiectului de lege se consideră oportună examinarea suplimentară a acestora. Astfel, ținând cont și de angajamentele Republicii Moldova de transpunere integrală a Regulamentului (UE) nr.

			910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă și de abrogare a Directivei 1999/93/CE, propunerile în cauză, concomitent cu reglementarea unui model de supraveghere a domeniului serviciilor de încredere identic cu cel stabilit de Regulamentul UE nr.910/2014 (eIDAS) urmează a fi examinate ulterior în cadrul unui grup de lucru cu participarea reprezentanților instituțiilor relevante.
		3. La articolul 10 alin.(2) pct.4, după textul „ <i>ale persoanei fizice sau juridice căreia</i> ” se completează cu textul „ <i>i se emite sau</i> ”;	Se acceptă.
		4.Articolul 11 va avea următorul conținut: „(1) Cerere de certificare a cheii publice se depune de către: a) Persoană fizică; b) Persoană fizică reprezentând persoana juridică. (2) Cererea de certificare a cheii publice se depune în formă electronică sau pe suport de hârtie. (3) Cererea de certificare în formă electronică: a) se transmite prestatorului de servicii de încredere, sub formă de document electronic semnat cu semnătură electronică sau căruia i sa aplicat sigiliul electronic; sau b) se completează și se înregistrează de către prestatorul de servicii de încredere, ca urmare a identificării de la distanță a solicitantului, prin intermediul soluțiilor puse la dispoziție de prestatorul de servicii de încredere.”	Se acceptă. Art. 11 se expune în redacția expusă în aviz.
14.	Ministerul Finanțelor (<i>demersul nr.07/5-09/13139 din 18.10.2023, semnat la 25.10.2023</i>)	Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Politicii europene în domeniul Achizițiilor Publice. Menționăm că, Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice este un act național armonizat cu legislația Uniunii Europene. Astfel, Legea nr.131/2015	

	<p>asigură transpunerea Directivei 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul delegat (UE) 2021/1952 al Comisiei din 10 noiembrie 2021 de modificare a Directivei 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește pragurile de aplicare pentru contractele de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii și pentru concursurile de proiecte, precum și a Directivei 89/665/CCE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări.</p>	
	<p>Analizând propunerile înaintate, prin prisma prevederilor acordurilor și actelor europene evidențiate supra, expunem următoarele:</p> <p>– <i>cu referire la Art. X, pct. 1., completarea art. 26 cu alineatul (3¹)</i> care se referă la interzicerea utilizării doar a prețului sau doar a costului pentru evaluarea celei mai avantajoase oferte din punct de vedere economic, comunicăm, repetat, că excluderea utilizării criteriilor de atribuire a contractului de achiziții publice „prețul cel mai scăzut” și „costul cel mai scăzut” va afecta nivelul de armonizare realizat atât al cadrului primar în domeniul achizițiilor publice, cât și al cadrului subsidiar de implementare.</p> <p>În contextul menționat, subliniem că utilizarea doar a criteriilor de atribuire a contractului de achiziții publice „cel mai bun raport calitate-preț” și „cel mai bun raport calitate-cost”, va genera dificultăți în activitatea de achiziționare pentru autoritățile contractante mici, care la moment se confruntă cu un nivel redus de calificare și capacitate limitată de a aplica criteriile menționate.</p> <p>Tendința de restricționare a aplicării criteriilor de atribuire „prețul cel mai scăzut” și „costul cel mai scăzut” există în țările cu un nivel înalt de centralizare a achizițiilor publice. Această limitare poate fi aplicată atunci când există un sistem organizat de desfășurare a achizițiilor publice cu sprijinul furnizorilor de servicii de achiziții și cu implicarea specialiștilor certificați în domeniu.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege.</p>
	<p><i>cu referire la Art. X, pct. 1., modificarea alin. (12) art. 26</i>, ce ține de ponderea pe care elementul de preț o are în cadrul criteriului de atribuire a contractului de achiziții publice, relevăm că fără o analiză a impactului asupra bugetului public național, revizuirea ponderii elementului de preț este prematură. Ținem să menționăm că prevederile art. 67 din Directiva 2014/24/UE stabilesc dreptul statelor de a decide asupra modalității de determinare a ofertei celei mai</p>	<p>Se acceptă. Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege.</p>

		<p>avantajoase din punct de vedere economic. Astfel, fiecare stat membru are libertatea de a adapta cerințele și criteriile de atribuire a contractelor de achiziții publice la specificul său economic. În acest context, orice modificare adusă legii necesită o justificare solidă și credibilă, bazată pe o analiză detaliată a situației actuale.</p> <p>Adițional, subliniem că Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de dezvoltare al sistemului de achiziții publice pentru anii 2023 – 2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 625/2023 conține acțiune în cea ce privește elaborarea și aprobarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice în scopul transpunerii totale a Directivei 2014/24/UE și Directivei 89/665/CCE. În acest proces se va efectua analiza oportunității revizuirii ponderii minime pe care o are elementul de preț în cadrul criteriului de atribuire a contractului de achiziții publice de bunuri, servicii și lucrări. Termenul de realizare al acțiunii date este pentru trimestrul IV al anului 2024.</p>	
		<p>– cu referire la Art. X, pct. 2., completarea art. 56 cu alin. (3¹), reiterăm faptul că norma este lipsită de relevanță, or art. 56 reglementează modul de atribuire a contractelor de achiziție publică prin procedura de negociere fără publicarea prealabilă unui anunț de participare. În cadrul acestei proceduri, nu se impune obligația de a publica prealabil un anunț de participare.</p> <p>Argumentele expuse asupra modificării art. 56 sunt relevante și pentru Art. XV din proiect, prin care se modifică art. 40 din Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege.</p> <p>Se acceptă. Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege.</p>
		<p>– cu referire la Art. X, pct. 3., modificarea alin. (2) din art. 70 și completarea cu alin. (2¹), în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor privind ofertele anormal de scăzute, menționăm că art. 70 al Legii nr. 131/2015 transpune art. 69 din Directiva 2014/24/UE. Alin. (1) al art. 69 prevede că „Autoritățile contractante solicită operatorilor economici să explice prețul sau costurile propuse în ofertă, în cazul în care ofertele par a fi anormal de scăzute în raport cu lucrările, produsele sau serviciile respective”. În acest context, aprobarea modificărilor propuse va afecta nivelul de armonizare realizat.</p>	<p>Se acceptă. Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege.</p>
		<p>Bazându-ne pe contextul furnizat, în scopul respectării principiului ireversibilității procesului de armonizare legislativă și pentru asigurarea compatibilității legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, se reiterează faptul că Art. X și Art. XV din proiect, prin care se modifică prevederile Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice și Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în</p>	

		sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale, nu pot fi susținute conceptual.	
15.	Consiliul Concurenței (demersul nr.DJ-06/595-1526 din 02.11.2023)	<p>Redacția nouă a proiectului de lege prevede completarea art. 70 din Legea 131/2015 cu privire la achizițiile publice, cu alin. (21) conform căruia, în cazul achiziției publice de bunuri sau servicii, o ofertă prezintă un preț semnificativ mai scăzut în comparație cu ofertele altor ofertanți dacă prețul oferat este cu cel puțin 20% mai mic decât media aritmetică a prețurilor oferite de către toții ofertanții din aceeași licitație, cu excepția ofertei cu cel mai mic preț, sau, în cazul numărului insuficient de oferte pentru calcularea mediei aritmetice, dacă prețul oferat este cu cel puțin 20% mai mic decât prețul mediu de piață pentru bunuri/servicii de categorie și calitate similară. Modul de identificare a mediei aritmetice a prețurilor într-o licitație și a prețului mediu de piață se stabilește de Guvern.</p> <p>Prin urmare, reiterăm opinia Plenului Consiliului Concurenței expusă în avizul nr. DJ-06/ 537-1416 din 06 octombrie 2023 (2 file), care se atașează, referitor la art.70 alin.(21) din proiectul de modificare a Legii 131/2015. Astfel, stabilirea modului de identificare a mediei aritmetice a prețurilor într-o licitație și a prețului mediu de piață printr-un act normativ secundar, nu va asigura respectarea principiului reglementării materiale de desfășurare a afacerii prin acte legislative, în acord cu art. 14 alin. (1) din Legea 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și ar putea duce la limitarea drepturilor întreprinderilor de procurare ori comercializare de către autoritățile contractante, dacă aceste criterii nu vor fi stabilite de lege. Respectiv, se consideră oportun stabilirea expresă în Legea nr. 131/2015, în baza căror criterii va fi determinată piața bunurilor/serviciilor de categoria și calitatea similară și modul de determinare a mediei aritmetice a prețurilor într-o licitație și a prețului mediu de piață</p>	Se acceptă. Prevederile în cauză se exclud din proiectul de lege.
16.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale (demersul nr.07/4413 din 02.11.2023)	<p>Strategia Națională de Dezvoltare ”Moldova Europeană 2030” propune o viziune de dezvoltare centrată pe om. Conform acestei viziuni, omul este beneficiarul, nu resursa ori instrumentul dezvoltării, iar însăși dezvoltarea presupune un conținut tangibil de creștere a bunăstării. Astfel, obiectivele de dezvoltare stabilite de SND ”Moldova Europeană 2030” derivă din conceptul modern de calitate a vieții și din problemele majore identificate la nivel național. În contextul de dezvoltare al Republicii Moldova, dimensiunile cele mai importante ale calității vieții sunt: veniturile, condițiile de trai, educația, cultura, sănătatea, solidaritatea socială, respectarea drepturilor omului, încrederea în guvernare, încrederea în justiție, securitatea umană și calitatea mediului.</p>	Se acceptă. În conformitate cu art. 17 din Legea nr.186/2008 securității și sănătății în muncă instruirea conducătorilor de unități, conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor, lucrătorilor desemnați și reprezentanților lucrătorilor se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 36 de luni. Costul mediu pentru cursul de nivelul 2 (pentru specialiștii pe

Obiectivele propuse în SND "Moldova Europeană 2030" răspund necesităților stringente ale societății.

Menționăm că la poziția 35. Din Tabelul 5 care redă indicatorii de evaluare a impactului de dezvoltare a SND "Moldova Europeană 2030" este reflectată rata accidentelor de muncă care urmează să scadă de la 82 persoane accidentate la 100000 salariați în anul 2021 la 25 persoane accidentate la 100000 salariați în anul 2030. Obiectivul specific 1.3. din Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2023- 2025 prevede ameliorarea condițiilor de muncă și reducerea ocupării informale.

Implementarea acțiunilor vizate de obiectivul specific menționat va contribui și la realizarea obiectivului care vizează protecția drepturilor la muncă și promovarea mediilor de lucru sigure pentru toți angajații în conformitate cu cele mai bune practici europene. Acțiunile respective mai au menirea să asigure și realizarea Obiectivului 8 de Dezvoltare Durabilă din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Organizației Națiunilor Unite, în special obiectivul ODD 8.8.

Prioritatea 2 din Programul de Țară pentru munca decentă 2021-2024 prevede drept rezultat o mai bună conformare a legislației și a mecanismelor de aplicare privind Securitatea și Sănătatea în Muncă cu Standardele Internaționale de Muncă.

Planul național de acțiuni privind realizarea criteriilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și privind implementarea Acordului de Asociere RM – UE pentru anii 2023 – 2027, Capitolul 19. Politică socială și ocuparea forței de muncă prevede un șir de acțiuni prin care să fie asigurată finalizarea alinierii legislației Republicii Moldova la legislația UE în domeniul muncii și al securității și sănătății în muncă (SSM), în conformitate cu termenele prevăzute în acordul de asociere, și asigurarea conformității cu standardele Organizației Internaționale a Muncii (OIM).

În contextul dimensiunilor formulate în documentele prenotate, securitatea și sănătatea în muncă reprezintă un indicator semnificativ al calității vieții în orice stat. Indicatorul în cauză se obține prin implementarea și realizarea unui ansamblu complex de acte normative, acțiuni măsuri și activități integrate în politici din sfera muncii.

Acest complex de acte normative, acțiuni, măsuri și activități asigură cele mai bune condiții de lucru, păstrarea vieții, sănătății și integrității anatomofuncționale a lucrătorilor pe întreaga durată a programului de muncă, și,

protecția muncii și persoanele desemnate) constituie 1100 MDL (<https://www.cidrm.md/p/despre-cidrm.html>)

Prin urmare, fiecare entitate din Republica Moldova urmează să achite o dată la 3 ani costul cursului pentru instruirea conducătorilor unității sau conducătorilor locurilor de muncă, sau lucrătorilor desemnați. Instruirea se efectuează folosindu-se de același program de instruire și utilizând același material cu excepția cazurilor dacă au avut careva modificări în legislația SSM. Astfel, norma respectivă creează următoarele impedimente: (i) cheltuieli suplimentare ale entităților; (ii) lipsa persoanei (conducătorul sau persoana desemnată) de la serviciu cel puțin o săptămână, deoarece se dedică 40 ore pentru instruire.

În context, alineatul (3) se completează cu următorul enunț: „Pentru funcționarii administrativi instruirea periodică se va efectua la intervale ce nu vor depăși 12 luni”,

Urmare ședinței interministeriale s-a convenit asupra următoarei redacții a alin. (7):

(7) Instruirea conducătorilor locurilor de muncă, specialiștilor și reprezentanților lucrătorilor se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 36 de luni. Instruirea conducătorilor locurilor de muncă,

prin urmare, conduce la diminuarea constantă a numărului persoanelor accidentate în muncă și a numărului de persoane care au contactat boli profesionale.

Cadrul normativ existent în domeniul securității și sănătății în muncă îl constituie Constituția Republicii Moldova, Codul muncii nr. 154/2003, Legea securității și sănătății în muncă 186/2008 și un șir de cerințe minime de securitate și sănătate în muncă aprobate prin Hotărâri de Guvern. Cadrul normativ național în domeniul securității și sănătății în muncă este ajustat la prevederile Convențiilor Organizației Internaționale a Muncii nr. 155 privind securitatea și sănătatea în muncă, nr. 184 privind securitatea și sănătatea în muncă în agricultură, nr. 187 privind cadrul de promovare a sănătății și securității în muncă, precum și cu o serie de Directive Europene care vizează măsuri și acțiuni pentru securitatea și sănătatea în muncă. Printre aceste directive se evidențiază Directiva Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (89/391/CEE), publicată în Jurnalul Oficial L 183 din 29 iunie 1989.

Atât buchea cât și spiritul actelor care constituie cadrul normativ în domeniul securității și sănătății în muncă au în vizor formarea și dezvoltarea culturii de securitate și sănătate în muncă.

O componentă importantă în formarea și dezvoltarea culturii de securitate și sănătate în muncă revine instruirii, inclusiv instruirii periodice, calificării și motivației lucrătorilor care participă, cu un titlu sau altul, la atingerea nivelurilor suficiente de securitate și sănătate în muncă. Instruirea, inclusiv și instruirea periodică se mai remarcă și ca un element al politicii statelor în domeniul securității și sănătății în muncă (art. 5 lit. c) din Convenția OIM (155), art. 7 lit. b) din Convenția OIM (184), art. 3, pct. 3 din Convenția OIM (187), art. 1 alin. 2 din Directiva (89/391/CEE), art. 5 lit. c) din Legea 186/2008).

Unul din principiile de bază, promovate de actele naționale și internaționale, este că securitatea și sănătatea în muncă este o funcție managerială, iar responsabilitatea pentru securitatea și sănătatea în muncă îi revine conducătorului unității economice.

Astfel, prin rigorile articolului 10 din Legea securității și sănătății în muncă 186/2008, angajatorului îi revine obligația să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea securității și sănătății în muncă a lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, pentru asigurarea informării și a instruirii, precum și pentru asigurarea mijloacelor necesare.

specialiștilor și reprezentanților lucrătorilor se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciul intern de protecție și prevenire sau de serviciile externe de protecție și prevenire. Instruirea lucrătorilor desemnați se efectuează îndată după numirea lor în funcțiile respective și periodic, cel puțin o dată în 60 de luni, la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire. Instruirea conducătorilor de unități, în cazul în care și-au asumat atribuțiile lucrătorilor desemnați, se efectuează la cursuri de instruire realizate de serviciile externe de protecție și prevenire îndată după numirea lor în funcțiile respective și ulterior în cazul în care: a) au fost identificate noi pericole sau riscuri pentru sănătate la locurile de muncă; b) au avut loc modificări semnificative în legislația care reglementează sănătatea și securitatea în muncă; c) sau produs accidente de muncă la unitate.

		<p>Pentru exercitarea obligației legate de asigurarea informării și a instruirii, însăși angajatorul trebuie să posede anumite cunoștințe, prin urmare trebuie să susțină un cursuri de instruire în materie de securitate și sănătate în muncă.</p> <p>Având în vedere flexibilitatea activităților economice, precum și multitudinea de activități economice pe care le practică majoritatea unităților economice, instruirea angajatorilor trebuie să poarte un caracter periodic. Instruirea periodică a conducătorilor de întreprinderi , precum și a altor categorii de personal cu funcții de conducere din cadrul întreprinderilor asigură cunoașterea cadrului normativ din domeniul securității și sănătății în muncă, asigură însușirea și cunoașterea celor mai eficace metode și mijloace de creare, menținere și dezvoltare a unui nivel înalt de securitate și sănătate în muncă. Această formă de instruire este cu atât mai actuală cu cât Republica Moldova avansează în armonizarea cadrului normativ din domeniul securității și sănătății în muncă cu Directivele UE din acest domeniu.</p> <p>În acest context devine inoportună și vicioasă modificarea articolului 17 din Legea securității și sănătății în muncă 186/2008 în redacția formulată în Art. IV din proiect. Având în vedere cele relatate, cât și pentru a asigura conformitate cu Clasificatorul Ocupațiilor din Moldova, Ministerul Muncii și Protecției Sociale propune modificarea Art. IV din proiect după cum urmează:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. expunerea alineatului unu în următoarea redacție: ”alineatul (3) se completează cu următorul enunț: „Pentru funcționarii administrativi instruirea periodică se va efectua la intervale ce nu vor depăși 12 luni”.” 2. expunerea alineatului al doilea în următoarea redacție: „la alineatul (7) cifra „36” se substituie cu cifra „60”.”.	
--	--	---	--

Secretar de Stat

Veronica ARPINTIN